

ՆԵՎՐԱԲԱՆԱԿԱՆ Տ Ե Ր Մ Ի Ն Ն Ե Ր

ԿԱԶՄԵՑ ԴՈՑԵՆՏ Գ. ԳՐՈ

ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1936

616.8

Գ. - 92

27.03.2013

30 JUL 2010

616.8
7-92

116

731 307

1010
42388

Ն Ե Վ Ր Ա Բ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Տ Ե Ր Մ Ի Ն Ն Ե Ր

(ՀԱՎԵԼՎԱԾ ՊՐՈՖ. Մ. Ի. ԱՍՏՎԱԾԱՏՈՒՐՈՎԻ
„ՆԵՐՎԱՑԻՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ“ ԴԱՍԱԳՐՔԻ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ)

Կազմեց դոցենտ Գ. ԳՐՈ

ԽՈՐՀՐԳՍՑԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՑԵՐԵՎԱՆ 1936

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Ներկա բառարանը կազմելու և հրատարակութեան հանձնելու հիմնական նպատակն այս է յեղել. տալ մեր ուսանողներին և ընթերցողներին մի այնպիսի ոժանդակ բառագիրք, վորը կարելոյն չափ հեշտացնի հատկապես նեվրաբանական գրականութեան ուսումնասիրումը: Այդպիսի բառարան հրատարակելու անհրաժեշտութիւնը նմանապես քղլուծմ եր և պրոֆ. Աստվածատուրովի «Ներվային հիվանդութիւնների դասագիրք» խորագիրը կրող աշխատութեան հայերէն թարգմանութեան հրատարակումից: Այդ գրքի առջաբանում, վորը գրել ենք մենք վորպես թարգմանիչ և խմբագիր, ասել ենք. «Հայ բժշկական գիտական լեզվի դեռ վոչ բավականաչափ մշակված լինելը, հայերէն բժշկական տերմինների պակասը, յեղածների վիճելիութիւնն ու անորոշութիւնը մեծապես դժվարացնում էյին մեր գործը»: Յեվ յեթե մենք խոշոր դժվարութիւնների էյինք հանդիպում դասագրքի թարգմանութեան ժամանակ, ապա այդ դժվարութիւնները, բնականաբար, պետք է կրկնապատկէյին բառարան կազմելիս, մի բառարան, վորը պետք է պարունակի բժշկա-նեվրաբանական գրականութեան մեջ գործածվող գիտական տերմինների ճիշտ և հարազատ թարգմանութիւնը:

Հայ բժշկական գրականութեան մեջ մինչև այժմ յեղած պրոֆ. Վ. Արծրունու և բժիշկ Լ. Տիգրանյանի բառարանները նեվրաբանական տերմիններ համարյա չեն պարունակում: Նեվրաբանական տերմիններ, չկան և բժշկա-տերմինաբանական Հանձնաժողովի կողմից վերջերս լույս ընծայած «Անատոմիական տերմիններ» ապակիտիպ աշխատութեան մեջ: Թե հիշյալ բառարաններում և թե բժշկական պրակտիկայում գործածվող հատուկներ տերմինները մեծ մասամբ

Պատ. 305, Գլափ. լիագոր 1068, Հրատ. 3621, Տիրած 1000

Հանձնված է արտագրութեան 11 փետրվարի 1936 թ.

Ստորագրված է ապագրութեան 5 մարտի 1936 թ.

Պատհրատի տպարան, Յերևան, II Գնունի, № 4

անհաջող են, վորչազի լրելի կերպով չեն արտահայտում ավյալ բառի իտեղական նշանակութունն ու իմաստը:

Ինչպես գիտության այլ ճյուղերում, այնպես և բժշկականության բնագավառում մենք անցյալից հայերեն լեզվով գրեթե վոչ մի ժառանգութուն չենք ստացել: Նախկին ցարական հեռամնաց նահանգներից մեկում, վորը հեծում էր ցարական բռնակալ լծի տակ, ազգային լեզվի, կուլտուրայի և գիտության զարգացման մասին խոսք անգամ չեր կարող լինել. ասենք՝ դրա կարիքն էլ չեր զգացվում, քանի վոր չկար ազգային լեզվով գործող վոչ մի գիտական հիմնարկ, չկար ազգային լեզվով հրատարակվող գիտական գրականութուն ընդհանրապես և բժշկական գիտական գրականութուն մասնավորապես: Մինչխորհրդային Հայաստանում գիտության զարգացման հնարավորություններ չկային և չեյին ել կարող լինել: Միայն Հոկտեմբերյան սոցիալիստական Հեղափոխության հաղթանակի և Հայաստանի խորհրդայնացման շնորհիվ, միայն Լենին-Ստալինյան ազգային քաղաքականության ճիշտ կիրառման շնորհիվ հայ աշխատավորութունը հնարավորութուն օտացավ իր յեղբայրակից հանրապետութունների աշխատավորության հետ ձեռք-ձեռքի աված զարգացնել՝ ձևով ազգային և բովանդակությամբ սոցիալիստական՝ իսկական գիտութուն: Միայն խորհրդային էլքանության որոք գիտութունը դարձավ լայն աշխատավորական մասսաների սեփականութուն և կարիք-զգացվից այդ գիտութունը դարձնել հանրամատչելի: Հինց գրանից էլ բզխում է մայրենի լեզվով կազմված ձեռնարկների և հասկանալի տերմինների անհրաժեշտութունը: Այդ անհրաժեշտութունն առանձնապես նշեց մեր մեծ և իմաստուն առաջնորդը Հայաստանի 15-ամյակի կապակցությամբ հայ աշխատավորության պատգամավորության հետ տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ:

Ձեռնարկելով նեվրաբանական տերմիններ թարգմանությանը, ավելի ճիշտ հայերեն նեվրաբանական նոր տեր-

միններ մշակելու պատասխանատու գործին, մենք բնավ հավակնութուն չենք ունեցել լրելի և անթերի նեվրաբանական տերմինոլոգիա տալ: Մեր նպատակը, ինչպես առացինք, համետ է յեղել, բացի մեր ուսանող յերևտարադուլթյան համար ոժանդակ բառերը կազմելու ցանկութունից, մենք կամեցել ենք նմանապես հում նյութ տալ բժշկա-տերմինաբանական Հանձնաժողովին, վորը հատկապես աշխատում է բժշկական տերմինաբանական բառարան կազմելու պատասխանատու գործի վրա:

Մեր բառարանում համարյա տեղ չեն գտել անատոմիական տերմինները: Այդ մենք արել ենք գիտակցաբար. նախ՝ նկատի ունենալով բժշկա-տերմինաբանական Հանձնաժողովի հրատարակած «Անատոմիական տերմիններ» վերը հիշած բառերը և յերկրորդ՝ չցանկանալով մեծացնել մեր փոքրիկ աշխատության ծավալը:

Բառարանը կազմելիս, մենք ձեռքի տակ դժանդակ նյութեր գրեթե չենք ունեցել: Բժշկական ֆակուլտետի, այժմյան բժշկական ինստիտուտի, գոյության հենց առաջին որից նեվրաբանութունն ավանդվել է ուսեիբեն լեզվով, մի հանգամանք, վորը մեծապես դժվարացրել է մեր գործը: Ձենք ունեցել նեվրաբանական լեզվի վոչ մի արագիցիա և վոչ մի պրակտիկա:

Բառեր կազմելիս մենք ոգտագործել ենք մեր ծանոթութունը հունարեն և լատիներեն լեզուներին, աշխատելով հնարավորության սահմաններում պահպանել բառերի արմատները, սակայն առանց աղավաղելու նրանց իմաստը: Մենք աշխատել ենք նմանապես չընդվել հայ լեզվի վոգուց և բառակազմության կանոններից: Նոր բառեր մշակելիս, մենք ոգտագործել ենք գերթանո-ուսական բժշկական բառարանը (Կ-ր С. А. Санкин и Կ-ր М. В. Триуе «Медико-русский медицинский словарь», под редакц. проф. О. И. Бронштейна), պահպանելով հայ լեզվի առանձնահատկութունները: Բառերից շատերը, անշուշտ, անհարա-

զատ ու խորթ կհնչեն վոմանց ականջին բառի նորության և առարկային անծանոթ լինելու պատճառով: Մյդ և ցույց տալիս մեզ բառակազմութեան և լեզվական նորմուծութիւնները պատմութիւննր: Վորքան հարազատ են հնչում այսոր մեր ականջում «չոգեղարժ», «հեռախոս», «հեռադիր», «ինքնայեռ» և այլ շատ հանրածանոթ և հանրութեան սեփականութիւնն զարձած բառեր: Իսկ յերեկ... վորքան անիմաստ և անհարազատ էջին նրանք թվում: Վորքան անհարազատ է թվում այսոր «գոյ» (бытие) բառը, վորը փոխարինում է մինչև այժմ գործածված «կեցութիւն» բառին: Անկասկած, վորոչ ժամանակ գործածութեան մեջ մնալուց հետո նեվբաբանական այդ նոր տերմիններն էլ գործածական և սովորական կդառնան, ինչպես վերը հիշված բառերը:

Բառերի թարգմանութեան աշխատանքների ընթացքում մենք հաճախ խորհրդակցել ենք բժշկա-տերմինաբանական, Հանձնաժողովի անդամների հետ այս կամ այն տերմինի հայացման շուրջը, ինչպես նաև փոխ ենք առել Հանձնաժողովի կողմից մշակված մի շարք բառեր: Մյդպիսի բառերի կողքին փակագծերի մեջ մենք գրել ենք «Բ-Տ. Հ.»: Մենք խորհրդակցել ենք նաև հայ լեզվին լավածանոթ մի քանի ընկերների հետ և ոգտվել ենք նրանց խորհուրդներին: Մյստեղ առանձնապես պետք է նշենք բժ. Արմենակ Մեղիքյանի ունութիւնը, վորի հետ միասին թարգմանել ենք Մ. Ի. Աստվածատուրովի «Ներվային հիվանդութիւնները զասպիւրք» աշխատութիւննր:

Մեզ ջախջող բոլոր ընկերներին պարտք ենք համարում սրտազին շնորհակալութիւն հայտնել:

1936 թ. հունվար

Գ. ԳՐՈ

Ա Ա

Абазия — անքայլութիւն, քայլելու անկարողութիւն, արագիւս

abasia trepidans — դողդոջուն արագիւս (հիստերիկ պարալիզի սպաղմաստիկ ձևի արտահայտութիւննր)

absence — արսանս, գիտակցութեան կարճատև կորուստ (եպիլեպսիայի թեթև ձևը)

абсцесс — թարախակույտ

абсцесс мозга — ուղեղի թարախակույտ

абсцесс отогенный — ականջածին թարախակույտ

автоматический — ինքնարբերական

автоматически — ինքնարբերաբար

автономная нервная система — ինքնորեն ներվային համակարգութիւն

агрравация — չափազանցում, ագրավացիա

аграмматизм — անքերականութիւն (սխալ կազմած նախադասութիւն)

агеusia, ageusia — անճաշակելիութիւն

агенезия — ագենեզիա, անձնութիւն

агнозия — անիմացութիւն, անճանաչողութիւն

агония — հոգեվարք

агорафобия, аgraphobia — տարածավախութիւն, հրապարակավախութիւն

аграфия — անգրեյրենակություն, անգրեյրություն
 agrypnia, агрипния — անքնություն, տ. asomnia
 адекватный — համարժեք, համահավասար
 adinamia, адинамия — անզորություն
 adiodokinesis — ադիոդոկինեզ (անկանոն, դան-
 դազ շարժումներ ուղեղիկի հիվանդության
 ժամանակ)
 аichmophobia, айхмофобия — սալրալախություն,
 սլխմոֆոբիա, վախ սուր առարկաներից
 акайрия — աներեսություն, մածանություն
 асаmpsia — անծալություն
 акинезия — անշարժունակություն
 аккомодация — հարդարում (բ.տ. Հ.), հարմա-
 րում
 асорia, акория — անկշտություն
 акромегалия — ակրոմեգալիա, ծայրանդամների
 մեծացում, ծայրամեծություն
 акропарестезия — ակրոպարեստեզիա, թյուրըզ-
 գայություն ծայրանդամների հեռավոր մա-
 սերում
 активный — ակտիվ, ներգործական
 аlgesia, алгезия — ցավի զգացում
 алексия — ալեքսիա, անընթեքցունակություն
 алкоголизм — ալկոհոլիզմ, արբեցողություն
 алкоголизм хронический — խրոնիկական ալկոհո-
 լիզմ, խ. արբեցողություն
 алкоголик — արբեցող, ալկոհոլիկ

алкогольный полиневрит — ալկոհոլային բազ-
 մանեվրատապ
 allolalia, аллолалия — ալլախոսություն
 alopecia areata — բունավոր հերթափություն
 альтернирующий паралич — տարակողմնային պա-
 ралич
 амавроз — ամավոռոզ, մթարություն
 амбиопия — տ. диплопия
 амблиопия — ամբլիոպիա, անտեսություն, ան-
 տեսողություն
 amyelia — ամիելիա, վոլոնուղեղի բացակայու-
 թյուն
 амимия — ամիմիա, միմիկայի բացակայություն,
 անդիմաշարժություն
 амиостатический симптомкомплекс — ամիոս-
 տատիկ ախտանիշակոմպլեքս
 амнезия — անհուշություն, անհիշողություն
 — антеградная — առաջադնաց անհուշություն,
 անտեգրադ անհուշ.
 — ретроградная — հետագնաց անհուշություն,
 ուետրոգրադ անհուշ.
 амиотаксия — ամիոտակսիա, մկանի անկանոն
 կծկում
 amyotonia congenita — մկանների բնածին ան-
 լարվածություն
 amyotrophia spinalis progressiva — մկանների
 վոլոնուղեղային պրոգրեսիվ ապաճում

- амфотония — *ամֆոտոնիա*
 apasusia, анакузия — *խլություն*
 аналгезия — *անցավություն*
 анартрия — *անարտասանություն, հնչյուններ արտասանելու ունակության բացակայություն*
 анафилаксия — *անաֆիլաքսիա, ուժեղացած հակազդեցություն որգանիզմի մեջ մուծած վորոշ նյութերին*
 ангионевроз — *անոթանեվրոզ, անոթների նեվրոզ*
 ангионевротический отек — *անոթանեվրոզային այտուց*
 андроман — *առնամոլ*
 андромания — *առնամոլություն*
 anhydrosis, ангидрозис — *անքրտանություն*
 анергия — *անեռանդություն*
 анестезированный — *անզգայացրած*
 анестезировать — *անզգայացնել*
 анестезия — *անզգայություն*
 анизокория — *անիզոկորիա, բիբերի անհավասարություն*
 анод — *անոդ*
 аномалия — *անոմալիա, անկանոնություն*
 аносмия — *անհատառություն*
 анопсия — *անտեսություն, անուսիա*
 anorexia, анорексия — *անախորժակություն*
 anorexia hysterica — *հիստերիական անախորժակություն*
 анофтальмия — *անակնություն*
 антагонизм — *հակամարտություն*

- антагонист — *հակամարտիկ*
 антагонистический — *հակամարտ,*
 антагонистичность — *հակամարտականություն*
 антальгическая контрактура — *հակացավային (անտալգիկ) կծկություն*
 antihysterica — *հակահիստերիական միջոցներ*
 antinevrasthenica — *հականերվասթենիական միջոցներ*
 apoplexia, апоплексия — *կաթվածահարություն, կաթված*
 — *solaris — արևահարություն*
 — *travmatica — տրավմատիկ կաթված*
 апопектик — *կաթվածահար*
 апопектический — *կաթվածական*
 — *удар — ա. апоплексия*
 апопектиформный — *կաթվածանման*
 апраксия — *անդորժոնություն*
 arce de cerle — *ա. опистотонус*
 арефлексия — *անռեֆլեկսություն, ռեֆլեկսների վերացում*
 арифмоман — *թվամոլ*
 арифмомания — *թվամոլություն*
 артериосклероз — *անոթների կարծրացում*
 артериосклеротический — *արտերիոսկլերոտիկական*
 артралгия — *հողացավ*
 артрит — *հողատապ*

- arthritis deformans — տձև, այլանդակող հողա-
տապ, հողախախտութիւն
артритический — հողատապային
артрогенный — հողածին
артропатический — հողախտային
артропатия — հողախտ, հողախտավորութիւն
— табетическая — տաբետային հողախտ
asomnia, асомния — անքնութիւն
ассоциационный — կապակցական, զուգորդական
ассоциационные волокна — կապակցական, զու-
գորդական թելքեր (միացնում են նույն
կիսագնդի կեղևի զանազան մասերը)
ассоциация — կապակցութիւն
аспермия — անսերմութիւն
астазия — անկանգնութիւն, աստազիա
астеник — ասթենիկ
астенический — ասթենիկական
астения — ասթենիա, անուժութիւն,
астереогнозия — անիրիմացութիւն, աստերեոզ-
նոզիա
астереогностический — անիրիմացողական,
асфиксия — շնչահեղձութիւն
атавизм — ատավիզմ, առհավութիւն
атавистические признаки — ատավիստիկական,
առհավական, նախնիներից ժառանգած նշան-
ներ

- атаксия — անկայունութիւն, ատակսիա
ataxia locomotoria progressiva — շարժիչ առա-
ջընթաց անկայունութիւն
атактический — անկայուն, ատակտիկական
атетоз — աթետոզ
атлет — ըմբիշ, ատլետ
атлетический — ըմբշական, ատլետիկական
атония — անլարվածութիւն, ապալարում
атрофический паралич — ապաճման պարալիզ
атрофия — ապաճում, լետաճում
— мышцы — մկանի ապաճում
— нерва — ներվի ապաճում
autohemoterapia, аутогемотерапия — ինքնարե-
նարութիւն
аутоинтоксикация — ինքնաթունավորում
autosuggestio — ինքնաներշնչում
аура, аура — աուրա, հովիկ, երան
афазия — անխոսութիւն, աֆազիա
афазия амнестическая — անհուշային անխոսու-
թիւն
афазия двигательная — շարժիչ անխոսութիւն
афазия сенсорная — զգայական անխոսութիւն
афония — անձայնութիւն
афразия — անասացութիւն, աֆրազիա
аффект — հուզումն, զրզիւ
— паталогический — հիվանդազին հուզում
— физиологический — բնախոսական հուզում

аффективный — հուղարկ
 ахроматизм — անդունդութիւն, ախրոմատիզմ
 ахроматический — անգույն, ախրոմատիկական
 ацефалия — անգլխութիւն, ացեֆալիա
 аеротерапия — ոդարութեան թրջութիւն

Б В

База — հիմք, խարիտի
 Базедова болезнь — Բազեդովյան հիվանդութիւն
 базильярный менингит — ուղեղի հիմքի պատե-
 նատապ
 базисный — հիմքային, հիմքի
 базофобия — գետնավախութիւն, բազոֆորիա,
 քայլավախութիւն
 безумие — խելագարութիւն, խելազրկութիւն
 бесплодное мудрствование — անպտուղ իմաս-
 տակութիւն, սոփեստութիւն
 бессилие половое — սեռական թուլութիւն
 бессоница — անքնութիւն
 билатеральный — յերկկողմանի
 битемпоральный — յերկքունքային
 — ая гемианопсия — յերկքունքային կիսան-
 տեսութիւն
 blutdrüsen — արյան գեղձեր, տ. эндокринные
 железы
 боковой — կողմնական
 — склероз — տ. sclerosis lateralis

болевая чувствительность — ջերմութեան զգա-
 ցում, ջերմազգացութիւն
 болезнь Литля — Լիտլյան հիվանդութիւն
 — Гейне-Медина (Heine-Medin) — Հեյնե-Մե-
 դինյան հիվանդութիւն
 — Гелла (Gull'i) — Գելլյան հ., տ. микседема
 борозда — ալոս
 брадикинезия — դանդաղաշարժութիւն
 брадилалия — դանդաղախոտութիւն, տ. бради-
 фазия
 брадилексия — դանդաղընթեքցում
 брадифагия — դանդաղակերութիւն
 брадифазия — դանդաղախոտութիւն
 брадифрения — դանդաղամտութիւն
 брахиалгия — բազկացավ
 бред — դառանցանք
 бредовой — դառանցական
 бромизм — բրոմիզմ, թունավորում բրոմով
 Брун-Секаровский паралич — Բրոուն-Սեկար-
 յան պարալիզ
 бугорок — բլրակ
 буйность — կատաղութիւն, մոլեգնութիւն
 буйный — կատաղի, մոլեգին
 буйствовать — դառնալ կատաղի, մոլեգնել
 bulimia, булимия — գերքաղցածութիւն
 бульбарный — կոճղեղային
 — паралич — կոճղեղային պարալիզ
 bulbus, бульбус — կոճղեղ
 buphtalmia — տ. exophthalmus

B V

- Ваготония — վագոտոնիա
 вазомоторный — անոթաշարժ
 вазоплегия — անոթազարակիղ
 Валлейевские точки — վալլեյան կետեր (ներ-
 վաճյուղերի վորոշ կետերում ճնշումից ա-
 ռաջացած ցավեր)
 вегетативная нервная система — վեգետատիվ
 ներվային համակարգութուն
 вегетоневроз — վեգետանեվրոզ, վեգետատիվ ն.,
 հ. նեվրոզ
 vertigo, вертиго — գլխապտույտ
 вестибулярный — անդաստակային
 вибрационная чувствительность — վիբրացիոն,
 թրթուման զգացում
 вибр-ый массаж — վիբրացիոն մասաժ
 вид — տեսք, տ. habitus
 висцеральная нервная система — ընդերային
 ներվային համակարգութուն
 висцеральный — ընդերային
 — рефлекс — ընդերային ակֆլեկս
 Виттова пляска — Վիտտյան հիվանդութուն,
 տ. хорей
 влажный — թաց, տամուկ, խոնավ
 влажные обертывания — թաց փաթաթումներ
 вмменяемость — մեղսագիտակութուն
 вмменяемый — մեղսագիտակ

- внушать — ներշնչել
 внушаемость — ներշնչելիութուն
 внушение — ներշնչում
 вогнутая поверхность — գոգավոր մակերես
 водобоязнь — ջրվախութուն, տ. hydrophobia
 водолечение — ջրարուժանութուն
 возбудимость — դուրագրգռութուն
 возбудитель — գրգռիչ, հարուցիչ
 возбуждать — գրգռել
 возбуждение — գրգիռ, գրգռմունք, հուզմունք
 воздержание — ժուժկալութուն
 — половое — սեռական ժուժկալութուն
 воздушный — ոդային
 — ая ванна — ոդային վաննա
 — ая контузия — ոդային ցնցում
 волевой — կամային
 — ые движения — կամային շարժումներ
 волнение — հուզում, վրդովմունք
 волокно — թելք (բ-տ. չ.)
 — мышечное — մկանային թելք
 — нервное — ներվային թելք
 воспаление — բորբոքում, ապա, բորբ
 — головного мозга — գլխուղեղատապ
 — костного мозга — ծուժատապ
 — спинного мозга — վողնուղեղատապ
 восприимчивость — ըմբռնելու ունակութուն
 восприятие — ընկալում

նկարանական տերմիններ—

восходящий — վերընթաց

— ее волокно — վերընթաց թելք

— пути — վերընթաց ուղիներ

— ий паралич Ляндри — վերընթաց Լյանդրյան պարալիզ

впечатлительность — զգացնություն

впечатлительный — զգայուն, տպավորվող

вращательный — պտուտական

— ые движения — պտուտական շարժումներ

— нистагм — պտուտական ակնախաղ

вскрытие трупа — դիակառնություն, հերձում

выносливость — տոկունություն, դիմացկունություն

выносливый — տոկուն, դիմացկուն

выпуклая поверхность — կորնթանող մակերես

выступ — յերուն, յերուստ, յերունդ (բ-տ. Հ.)

вязкий — մածան, ճապաղ, ճահճային

вязкость — մածանություն, ճապաղություն

вялость — թուլություն, ջլատություն, թարշամածություն

вялый — թուլ, ջլատ, թարշամած

— ая мышца — թուլ, թարշամած մկան

— паралич — թարշամած պարալիզ

Г Н

Habitus — հարիտուս, համերևույթ, հիվանդի ընդհանուր տեսքը, տ. ВИД

haemotoma — արյունոտուցք, արյունոտուց

— cerebri — ուղեղի արյունոտուցք

haematomyelia — հեմատոմիելիա, արյունազեղում վողնուղեղի նյութի մեջ

haematotorachis — հեմատոթորախիս, պսայռաների արյունազեղում

галлюцинация — հալուցինացիա, ցնորք, բանդազուշանք, յերևակայություն, զգայախաբույթյուն

галлюцинировать — բանդազուշել, յերևակայել, ցնորախարվել

гальванизация — գալվանացում

гальванизировать — գալվանացնել

гальванический — գալվանական

— ток — գալվանական հոսանք, տոկ

ганглия, ganglion — հանգուլց, գանգլիոն

— основания мозга — ուղեղի հիմքի հանգուլց

гастральгия — ստամոքսացավ

гелиотерапия — արևաբուժություն

гемианестезия — միկողմանի անզգայություն

гемианопсия — կիսանտեսություն

hemianopsia binocularis — յերկաչյա կիսանտեսություն

— homonyma — յերկաչյա համանուն կիսանտեսություն

hemianopsia bitemporalis — յերկբունքային կիսանտեսություն

- гемиатетоз — միկոդանի աթետոզ
 hemiatrophia facialis progressiva — դեմքի միկոդանի առաջընթաց պարալիզ
 hemicrania — ա. мигрень
 hemimyoelonus — հեմիմիոկլոնոս, մկանների միկոդանի կծկություն
 hemioria — ա. hemianopsia
 гемипарез — միկոդանի պարեզ, կիսապարեզ, հեմիպարեզ
 гемиплегия — միկոդանի պարալիզ, կիսապարալիզ, հեմիպլեգիա
 hemispasmus, гемиспазм — կիսակծկանք, հեմիսպազմ
 генетика — ծագումնաբանություն, գենետիկա
 генетический — ծագումնաբանական, գենետիկ
 генуинная эпилепсия — ինքնածին, գենուինեպիլեպսիա
 генуинный — ինքնածին, գենուին
 hereditarius — ժառանգական
 гередитарная форма нервных заболеваний — ներվոզին հիվանդությունների ժառանգական ձևը
 herpes zoster — գոտկաձև հերպես
 — ophthalmicus — աչքի գոտկաձև հերպես
 гетерогенный — ալլապարբ
 gewonenheitslähmung — սովորույթի պարալիզ
 гигантизм — հսկայակազմություն, գիգանտիզմ
 гидромиелия, hydromyelia — հիդրոմիելիա, ջրահավաքում ուղեղի մեջ
 гидротерапия — ջրաբուժություն

- гидрофобические судороги — ջրավախություն, ջրավախային շղաձկություններ
 гидрофобия — ա. водобоязнь
 гидроцефал — ուղեղի ջրգողություն, ջրակալություն
 гидроцефалический — ուղեղաջրգողական
 hydrocephalus acquisitus — ուղեղի ձեռքբերովի ջրգողություն
 — chronicus — ուղեղի խրոնիկ ջրգողություն, ջրակալություն
 — congenitus — ուղեղի բնածին ջրգողություն
 — internus — ուղեղի ներսի ջրգողություն
 гипалгезия — թերացավություն, թերացավոտություն
 гипералгезия — գերցավություն, գերցավոտություն
 гиперемия — արնեշատություն, գերարյունություն, արնեկալում, հիպերեմիա
 — мозга — ուղեղի գերարյունություն
 гиперестезия — գերզգայություն
 hyperhydrosis — գերքրտնություն
 — paradoxa — պարադոկսային գերքրտնություն (լերբ հիվանդը վոշ միայն տաքություն չի զգում, այլև մրսում է սիրինգոմիելիայի ժամանակ)
 гиперкератозис — գերեղջերացում

- гиперкинезия — գերշարժունություն, գերշարժողականություն
- гиперметрия — հիպերմետրիա (շարժումների անկանոնություն՝ սահմանազանցման իմաստով. լինում է ուղեղիկային հիվանդությունների ժամանակ)
- гипермнезия — գերհուշուրություն, գերհիշողություն
- гиперплазия — գերաճում
- гиперсекреция — գերհյութարտադրություն
- hypersomnia — գերքնկոտություն
- гипертермия — գերջերմություն
- гипертиреозидизм — հիպերթիրեոզիզմ
- hypertrichosis, гипертрихоз — գերմազոտություն, գերմազեղություն
- гипертрофия — գերաճում
- гипертония — գերլարվածություն
- гипалгезия — թերցավություն
- гипестезия — թերզգայություն
- гипноз — հիպնոս
- гипнология — հիպնոսաբանություն
- гипнотерапия — հիպնոսաբուժություն
- гипнотизер — հիպնոսիչ, հիպնոսող
- гипнотизм — հիպնոսիզմ, արհեստականորեն առաջացող քնանման վիճակ
- гипнотизировать — հիպնոսել
- гипнотика, hypnotica — քնաբեր միջոցներ
- гипнотический — հիպնոսային
- гиподинамия — թերզորություն

- гипокинезия — թերշարժունություն
- гипокринизм — ներզատուցքային գեղձի թերզորունեություն
- гипомания — թերմոլիզնություն
- гипомнезия — թերհուշուրություն, թերհիշողություն
- гипосмия — թերհոտառություն
- гипостения — թերուժություն
- гипотаксия — թերանկայունություն
- гипотерместезия — ջերմության թերզգայություն
- гипотермия — հովացում, սառեցում
- гипотонический — թերլարվածային
- гипотония — թերլարվածություն
- hypophysis, гипофиз — ուղեղի լենթաճոն (բ-ա. Հ.)
- гипофизарная дистрофия — լենթաճոնային տարաճում
- гипофобия — անվախություն
- гипофункция — թերզորունեություն
- гипохондрик — հիպոխոնդրիկ, ախոնդանոս, մաղձոս
- гипохондрия — հիպոխոնդրիա, ախոնդանոսություն, մաղձոտություն
- gyrus — վորրք, գալար
- hysteralgia — ներվային արգանդացավ
- гистологический — հյուսվածաբանական
- гистология — հյուսվածաբանություն
- гистопатологический — հյուսվածա - ախտաբանական

- гистопатология — հյուսվածա ախտաբանութիւն
- глия — տ. невроглия
- глиома — գլիոմա, գլիայից (նեյրոգլիայից) առաջացած ուռուցք
- globus hystericus — «հիստերիայի գունդ» (հիստերիայի ախտանշան է. զգացվում է կարծես թե կոկորդում գնդանման իր է մնացել)
- глоссалгия — լեզվացավ, լեզվի նեվրացավ
- глоссоплегия — լեզվի պարալիզ
- глоссоспазм — լեզվակարկամութիւն
- глухонемой — խուլ ու համր, խուլուամուկ
- глухонемота — խուլհամրութիւն
- гнозия — իմացութիւն
- гнойник — թարախակույտ
- головная боль — գլխացավ
- головная водянка — տ. hydrocephalus
- головной мозг — գլխուղեղ, գլխի ուղեղ
- головкружение — գլխապտույտ
- гомогенный — միատարր
- гормон — հորմոն, ներզատուց գեղձերի արտադրանք
- grande hysterie — մեծ հիստերիա
- hystero-epilepsia — հիստերո-էպիլեպսիա
- графоман — գրամոլ
- графомания — գրամոլութիւն
- графоспазм — գրեկակարկամութիւն

- губа тапира — գետակինձի շրթունք (մկանների առաջնակի ապաճման ախտանշաններից է)
- гумма мозга — ուղեղի գումա
- гумма сифилитическая — սիֆիլիտային գումա
- гунтеровский язык — Հունտերյան լեզու (յերբ լեզուն բոլորովին հարթացած է լինում)
- гусяная кожа — սագի մաշկ

Д

- Давление — ճնշում, սեղմում
- кровяное — արյան ճնշում
- на мозг — ճնշում ուղեղի վրա
- на нерв — ներվի սեղմում
- дактиломегалия — ծայրանդամների մատների գերաճում, մատնամեծութիւն (ակրոմեգալիայի ժամանակ)
- двигательная область — շարժիչ վոլորտ
- способность — շարժունակութիւն
- двигательный нерв — շարժիչ ներվ
- двусторонний — յերկկողմանի
- паралич — յերկ. պարալիզ
- двоение — յերկվութիւն, կրկնապատկերում
- дегенеративная атрофия — վերասերման ապաճում
- degeneratio adiposogenitalis — ճարպասեռական վերասերում
- дегенерация — վերասերում
- дееспособность — գործունակութիւն
- дееспособный — գործունակ

- decapitatio, декапитация — գլխատում
 decubitus — պռակելախոց
 действие — գործողութիւն
 — совместное — գործակցութիւն
 delirium — դառանցանք, տ. бред
 демаркационная линия — սահմանատական գիծ
 (գանգրենայի ժամանակ)
 demarcatio — սահմանատում (բ-տ. չ.)
 деменция — անմտութիւն
 демономан — դիվահար
 демономания — դիվահարութիւն
 депрессивный — ընկճված, դեպրեսիվ
 depressio депрессия — ընկճվածութիւն, դեպ-
 րեսիա
 derencephalocoele — գլխուղեղի ճողվածք
 дерматит — մաշկատապ
 дерматоневроз — մաշկանեվրոզ
 детская тетания — մանկական տետանիա
 дефект — թերութիւն, պակասութիւն, ախտ-
 ծութիւն
 дефективный — թերատ, պակասավոր, ախտ-
 деформация — ձեւախախտում, տձեւութիւն, աչ-
 րանդակում
 Джексоновская эпилепсия — Զեկսոնյան եպի-
 лепսիա
 диабет — շաքարախտ
 диагноз — ախտորոշում
 диагностика — ախտորոշութիւն

- диагностический — ախտորոշական
 диагностировать — ախտորոշել
 дизартрия — տարարտասանութիւն, արտասա-
 նութիւն խանգարում
 дизестезия — տարզգայութիւն
 динамика — դինամիկա, շարժականութիւն
 динамометр — ուժաչափ
 диплегия — յերկկողմանի պարալիզ
 диплопия — տ. двоение
 дипсомания — պարբերական հարբեցողութիւն
 dysbasia angiosclerotica — տ. периодическая
 хромота
 дисгенетические признаки — տարածողական հատ-
 կանիշներ, տ. նշաններ
 дискоординация — տարակարգութիւն
 дислалия — տարախոսութիւն, դժվարախոսու-
 թիւն
 дислексия — դժվար ընթերցանութիւն
 дислогия — դժվարախոսութիւն
 диссоциация — տարաբաժանում
 диссоциированное расстройство чувстви-
 тельности — զգայական տարաբաժանում
 дистальный — հեռավոր, հեռական
 дистанцептор — հեռընդունիչ
 dystrophia adiposo-genitalis — տ. degeneratio
 adiposo-genitalis
 — musculorum progressiva — մկանների պրոգ-
 րեսիվ տարածում (գլխտրոֆիա)

- *typus facio scapulo-humeralis* — դիմաթիակա-ուսային ձև
- *typus juvenilis* — պատանեկան ձև
- дистрофический — տարածման, տարածողական
- дистрофия — տարածում
- дифтеритический парализ — դիֆտերիական պարալիզ
- долихоцефал — չերկարագլուխ
- долихоцефалия — չերկարագլխություն
- дорсализация — դորսալիզացիա, կրծքայնացում (գործ ե անվում վոդների նկատմամբ)
- дорсальный — չեռակ
- дрожание — դողդողում, դողում, դողդողում
- интенционное — լարվածական, լարման դողդողում
- Паркинсоновское — Պարկինսոնյան դողում
- старческое — ծերունական դողում
- дрожательный паралич — դողաբեր (դողդողուն) պարալիզ
- дуновение — սոսափյուն
- dura mater* — կարծր, պինդ պատյան, խստենի
- душевная болезнь — հոգեկան հիվանդություն
- душевно-больной — հոգեկան հիվանդ
- душевный — հոգեկան

Ж

Железа — գեղձ

- инкреторная — ներզատուց գեղձ
- экскреторная — արտազատուց գ.

- жестикаляция — շարժատակություն
- жестокий — դաժան, խիստ, անզուխ
- жестокосердие — խստասրտություն, անողորմություն
- жестокость — դաժանություն, խստություն
- жизнедеятельность — կենսագործունեյություն
- организма — որգանիզմի կենսագործունեյություն
- ткани — հյուսվածքի կենսագործունեյություն
- жизнедеятельный — կենսագործունեյա, ակտիվ
- жизненная потребность, сила — կենսական կարիք, ուժ
- жизнеспособность — կենսունակություն
- жизнеспособный — կենսունակ

З

- Заблуждение — մոլորություն
- задержание мочи — միզարգելություն, միզախափանում
- задержка движения — շարժումների հապաղում
- мочи — ա. задержание мочи
- зайка — կակազ
- заикание — կակազություն
- заикаться — կակազել
- запальчивость — դյուրագրգռություն, ցասկոտություն
- запальчивый — դյուրագրգիռ, ցասկոտ
- запой — պարբերական հարբեցողություն, ա. дипсомания

запойное пьянство — *տ.* запой
 запойный бред — հարբեցողութեան գառանցանք
 застойный сосок — ակնապտուկի արյունահանք
 зачатие — սղմնավորում
 заячья губа — նապաստակի շրթունք, շրթնատ
 звукопроводящий аппарат — հնչունահաղորդ
 ապարատ (գործիք), ձայնատար
 зоб — խպիպ
 зобная железа — ուրցագեղձ
 зона — գոտի
 зоопсия, zoopsia — կենդանավախութուն, կեն-
 դանափախութուն, կենդանիներից խու-
 սափելը, զոոպսիա

И У

Ydée fixe — սեեռուն միտք, գաղափար
 идентичный — համանման
 идиомускулярный — մկանահատուկ
 идиопатическая мышечная атрофия — մկաննե-
 րի ինքնաձին, ինքնակիր ապաճում
 идиосинкразия — իդիոսինկրազիա, լուրահատուկ
 հակազդեցութուն
 извилина — գալար, վոլորք, *տ.* gyrus
 извилина мозговая — ուղեղի վոլորք
 извращение — խեղաթյուրում, աղավաղում
 — мыслей — մտքերի աղավաղում
 излишество половое — սեռական անժուժկալու-
 թյուն, *տ.* excessus

ИЗОЛЯЦИЯ — մեկուսացում
 ИЗОСТЕНИЯ — հավասարազորութուն, իզոստենիա
 [մկանների (հանգիստ ժամանակ) հավա-
 սարաչափ ներվալորում]
 ИЛЛЮЗИЯ — պատրանք, իլյուզիա
 ИММУНИЗАЦИЯ — վարակամերժում
 ИММУНИЗИРУЮЩИЙ — վարակամերժ
 ИММУНИТЕТ — վարակամերժութուն, անվարակե-
 լիութուն
 ИМПОТЕНТ — սեռականապես անկար, իմպոտենտ
 ИМПОТЕНЦИЯ — սեռական թուլութուն, անկարու-
 թյուն
 — coeundi — սեռական մերձեցման անկարու-
 թյուն
 impressiones digitatae — մատնապուճեք
 импульс — խթան
 inanitio — հյուժվածութուն
 инвалид — հաշմ, հաշմանդամ, ինվալիդ, անկար
 инвалидность — հաշմութուն, հաշմանդամու-
 թյուն, անկարութուն
 ИНВОЛЮЦИОННЫЙ — հետափոխական
 ИНВОЛЮЦИЯ — հետափոխութուն, ինվոլյուցիա,
 որդանիզմի թառամման, շիջման շրջան
 ИНКООРДИНАЦИЯ — ապակարգութուն
 — движений — շարժումների ապակարգութուն
 incontinentia urinae — անմիզապահութուն
 — intermittens — պարբերական անմիզապա-
 հութուն

- инкрет — ներդատուցք
 инкреторная железа — ներդատուցքային գեղձ
 инкубационный период — խմորման շրջան
 инкубация — խմորում (հիվանդության գաղտնի
 դարձացման շրջան)
 иннервация — ներվավորում
 иннервировать — ներվավորել
 иннервирующий — ներվավորող
 инсоляция — *м.* солнечный удар
 insomnia — անքնություն, *м.* бессоница
 инсульт — կաթված, հարված
 интенсивный — ինտենսիվ, լարված
 интендионное дрожание — ինտենցիոն (լարման)
 դողողում
 интендионный — ինտենցիոն, լարման
 интервертебральные ганглии — միջողջային հան-
 գուցներ
 интеркостальная невралгия — միջկողային նեվ-
 րացավ, *м.* межреберная невралгия
 интерстициальная ткань — շարակցական հյուս-
 վածք
 интерстициальный — շարակցական
 интоксикационный — թունավոր
 интоксикация — թունավորում
 интракраниальный — ներգանգային
 инфантилизм — մանկայնություն
 инфантильный — մանկային, յերախայական
 инфильтрация — ներսփռում

- infundibulum — ճագար
 ипохондрия — ախոնդանոտություն, մաղձոտու-
 թյուն
 иррадиация — ճառագայթում
 иррадиировать — ճառագայթել
 иррадиирующий — ճառագայթող
 искалечить — խեղել, հաշմանդամ դարձնել
 истерический — հիստերիական
 — кифоз — *м.* камптокормия
 искусственный — արհեստական
 истерия — հիստերիա
 истеро-травматические расстройства — հիստե-
 րա-տրավմատիկական խանգարումներ
 истеро-эпилепсия — հիստերա-եպիլեպսիա
 истечение семени — սերմնահոսություն
 — раннее — վաղաժամ սերմնահոսություն
 истощение — ուժասպառություն, հյուժում
 — нервное — ներվերի, ներվային հյուժում
 — старческое — ծերունական ուժասպառու-
 թյուն, ծ. հյուժում
 исход — լելք, վախճան
 — болезни — հիվանդության վախճան
 ишалгия — նստաներվացավ
 ишиас, ischias — նստաներվատապ, իշիաս
 ischophonia — *м.* заикание
 ischuria, ишурия — անմիզություն

К С

- Cavum cranii — գանգախորշ
 камптокормия — վոլանաշարի կորուսթյուն
 caput — գլուխ
 кардионевроз — սրտի նեվրոզ
 кариес — վոսկրափտուսթյուն
 — позвонков — վողնոսկրափտուսթյուն
 кастрация, castratio — ձվատուժ, ներքինացում
 катаlepsia — կատալեպսիա, փայտացում
 катаплексия — մկանի զգայազրկուսթյուն, կատապլեքսիա
 катод — կատոդ
 causalgia, каузалгия — այրող ցավեր
 кахексия — հյուսվածուսթյուն
 cachexia strumipriva — Խ. микседема
 cachexie pachidermique (Шарко) — Խ. микседема
 кератоз — չեղջերացում, Խ. ороговение
 кефалодиния — գլխացավ, Խ. цефалалгия
 кинетическая энергия — շարժիչ էներգիա
 киста мозговая — ուղեղաբուշտ
 кифоз — վոլանաշարի կորուսթյուն, կիֆոզ
 кифо-сколиоз — կիֆոսկոլիոզ, վոլանաշարի կողմնաձուլում
 claudicatio intermittens — պարբերական կազուսթյուն, Խ. периодическая хромота
 claustrophobia, клаустрофобия — կլավստրոֆոբիա, փակավախուսթյուն, վախ փակ տեղից

- клептоман — գողանամուղ
 клептомания — գողանամուղուսթյուն
 клептофобия — գողավախուսթյուն
 климах, климактерий — դաշտանադադար
 клонический — լրբցական, կլոնիկական
 клонус — լրբցք, կլոնուս
 клонус стопы — ներբանի կլոնուս, ն. լրբցք
 — чашечки — ծնկոսկրի կլոնուս, ծ. լրբցք
 коксалгия — ազդրացավ
 коксит — ազդրատապ
 коксодиния — Խ. коксалгия
 колика — ծակոց, խիթ
 коллапс — նվազանք, կոլլապս
 кома — քնուսթյուն, կոմա
 командная истерия — հրամանատարական հիստերիա
 коматозное состояние — քնեած, քնուկ վիճակ
 комбинаторная способность — զուգակցական, համակցական ընդունակուսթյուն
 комбинация — զուգակցուսթյուն, համակցուսթյուն
 комиссуральный — կցանալին, միացման
 к—ые волокна — կցանալին, միացման թեղքեր (միացնում են ուղեղի կլաստանդերի զանազան վոլորաները) Խ. ассоциационные волокна
 commotio cerebri — ուղեղացնցում
 коммоционный невроз — ցնցման, ցնցումալին նեվրոզ

- компенсация — *կոմպենսացիա, փոխհատուցում*
compressio cerebri — ուղեղի ճնշում
 конвергенция — *համամետում (բ-տ. Հ.)*
 конвульсия — *Չղաձգություն, կարկամություն*
congestio cerebri — տ. прилив крови к голове
 консистенция — *սերտություն, խտության առ-
 տիճան*
 конституциональный — *բնակազմական*
 конституция организма — *որգանիզմի հորինվածք,
 որգանիզմի կառուցվածք, բնակազմու-
 թյուն*
 консультация — *կոնսուլտացիա, խորհրդակցու-
 թյուն*
 консультант — *կոնսուլտանտ, խորհրդատու*
 контактцептор — *հուպընդունիչ, կոնտակտցեպտոր*
 контрактура — *կծկություն, կծկանք, ձգանք,
 կոնտրակտուրա*
 контуженный — *կոնտուզիա ստացած, սալջարդ-
 ված*
*contusio cerebri — ուղեղի ճմլվածք, փլասվածք,
 կոնտուզիա*
 контузия — *ճմլվածք, ճարդվածք, սալջարդ*
 — *вибрационная — թրթուման, վիբրացիոն
 սալջարդ, ցնցում*
 — *воздушная — ոդային ցնցում, ոդ. սալ-
 շարդ*
 конфабуляция — *թյուրհուշություն, կոնֆարու-
 լացիա*

- концентрация — *համակենտրոնացում*
 концентрировать — *համակենտրոնացնել*
 координация — *համակարգում*
 — *движений — շարժումների համակարգում*
 копрофагия — *աղբակերություն, կղկղակերու-
 թյուն*
corpus callosum — բրդամարմին (բ-տ. Հ.)
 корешки нервные — *ներվարմատներ*
 Корсаковский психоз — *Կորսակովյան պսիխոզ*
 косноязычие — *թլվատություն*
 косоглазие — *շլակնություն*
 костыльный паралич — *հենակի, անթացուպի
 պարալիզ (ներվի ճնշումից առաջացած)*
 crampus — *տ. судорога*
 краниальный — *գանգային*
 краниометр — *գանգաչափիկ*
 краниометрия — *գանգաչափություն*
 красные ядра — *կարմիր կորիզներ*
 крестцовое сплетение — *պավակային հանգույց*
 кретин — *ապուշ*
 кретинизм — *ապշություն*
 кривошея — *տ. torticollis*
 криз — *կրիզ, մոլուցք, բռնկում*
 — *гортани — կոկորդային կրիզ, մոլուցք*
 — *желудочные — ստամոքսային կ.*
 — *кишечные — աղիքային կ.*
 — *мочевые — միզափամփուշտային կ.*
 — *табетические — տաբետային կ.*

- крипторхизм — գաղտնաձվություն, գաղտնամորձություն (ամորձիները չեն իջնում փոշտի մեջ)
- кровоизлияние — արյունահեղում
- кровонаполнение — արնակալում, արյունահեղություն
- кровотечение — արյունահոսություն, արնահոսում
- кровеные железы — տ. эндокринные железы
- quo ad vitam (prognosis) — կյանքի նկատմամբ
- sanationem — ապաքինման նկատմամբ
- valetudinem completam — կատարյալ առողջացման նկատմամբ
- культя — ծայրատ, կուլտյա
- cus anserina — «սագի մաշկ», սագամաշկություն (նկատվում է սիմպաթիկոտոնիալի ժամանակ)

Л Л

- Лабиринт — բավիղ, լաբիրինթոս (բ.տ. Հ.)
- лабиринтит — բավիղատապ, լաբիրինթոսի բորբոքում
- labium leporinum — տ. заячьа губа
- lagophthalmus — լագոֆտալմոս, «նապաստակի աչք», նապաստակակնություն (կոպերի միացումը համարյա թե անկարելի յե դառնում)
- паралитический — պարալիզային է. (դեմաներվի պարալիզ)
- спастический — կարկամային, սպաստիկ է. (կոպի մկանի կարկամություն, սպազմ)

- laesio cerebri — ուղեղի վնասվածք
- лалация — թոթովում (կակազության ժամանակ)
- лалопатия — դժվարախոսություն
- лалофобия — խոսելավախություն
- Landry паралич — Լանդրյան պարալիզ
- ланцинирующие боли — տ. стреляющие боли
- ларингоспазм — խոչակի կարկամություն
- латеризироваться — կողմնավորվել, մի կողմում արտահայտվել (գործ է անվում կամերտոնի հնչյունի վերաբերյալ ականջի հիվանդության ժամանակ)
- латеризация — կողմնավորում, լատերիզացիա
- латиризм — լաթիրիզմ՝ վոդնուղեղի հիվանդություն, վորն առաջանում է lathyrus sativus, l. cicerա բույսի թունավորումից
- lemniscus lateralis — հարթակ (բ.տ. Հ.)
- лептоменингит — փափկապատենատապ, փափուկ պատյանի բորբոքում, նրբենատապ
- leptomeningx — փափուկ պատյան, նրբենի
- летаргический энцефалит — լեթարգիական ուղեղատապ
- libido, либидо — հեշտասիրություն, տենչ
- sexualis — սեռական տենչ, ս. մղում
- coeundi — սեռական մերձեցման տենչ
- лимфаденит — ավշագեղձատապ
- лимфангоит — ավշանոթատապ

- lyssa, лисса — կատաղություն, ջրվահսություն
 логанозия — անբանիմացություն, լոգագնոզ
 գիտ, խոսվածքը կամ գրածը չհասկանալ
 логоклония — լոգոկլոնիա, բառակարկամություն,
 բառի վերջին վանկի ջղաձգական կրկնում
 (կակազության ժամանակ)
 логомания — լոգոմանիա, խոսարկամություն,
 խոսելացավ, շաղկիրատություն
 логопатия — լոգոպաթիա, դժվարախոսություն
 локализация — տեղակայում, տեղայնացում, տե-
 ղափակում
 локализованный — տեղափակված, տեղայ-
 նացված
 локализовать — տեղափակել, տեղակայել
 локомоторный — տեղաշարժիչ
 локсофтальмус — տ. косоглазие
 ломбартия — գոտկողնի հողացավ, մեջքացավ
 лордоз — լորդոզ, վոդնաշարի կորացումը գեպի
 առաջ
 лунатизм — լուսնոտություն
 лунатик — լուսնոտ
 люмбаго — գոտկատեղացավ, մեջքացավ
 люмбартрия — գոտկատեղի հողացում
 люмбодиния — տ. люмбаго
 люмбодорсальный — գոտկատեղա-մեջքային
 люмбоишалгия — մեջքացավ, գոտկա-նստաներ-
 վացավ
 лябильный — անկայուն

M

- Main en griffe — «ճիրանաձև ձեռք» (մկանների
 վոդնուղեղային պրոգրեսիվ ապաճման ժա-
 մանակ)
 main succulente — «հյութալի ձեռք», գիրք ձեռք
 macromelia, макромелия — մակրոմելիա, ծայ-
 րանդամների մեծացում
 макросомия — հսկայականություն
 макроцефал — մեծագլուխ
 макроцефалия — մեծագլխություն
 maladie de Morvan — Մորվանյան հիվանդու-
 թյուն, տ. սիրինգոմիելիա
 mal perforant du pied — վոտը ծակող, ճեղքող խոց
 malum perforans pedis — տ. mal perforant
 mania, мания — մոլեգնություն, մոլություն, մո-
 լուցք
 маниакальный — մոլեգին, մոլի
 маразм — գառամախտ, մարազմ, հյուժում
 массаж — մասաժ, մերսում
 — вибрационный — թրթռուն մասաժ
 — электрический — էլեկտրական մասաժ
 мастодиния — ծծանեվրացավ
 мастурбация — ձեռնաշարժություն, տ. онанизм
 medulla — ուղեղ, ծուծ
 — oblongata — յերկայնաձիգ, յերկայնած
 (բ-տ. Հ.) ուղեղ
 — osseum — վոսկրածուծ
 — spinalis — վոդնուղեղ

- medullaris — վողնուղեղային
 межоболочечный — միջպատենային, միջթաղանթային
 межпозвоночные ганглии — միջողնային հանգույց
 межреберная невралгия — միջկողային նեվրալգիա, ա. интеркостальная невралгия
 межреберный — միջկողային
 межреберье — կողամեջ
 meningialis — պատենային, թաղանթային
 менингизм — պատենատապուլթյուն, մենինգիզմ
 менигиома — պատենուռուցք
 менингит — պատենատապ, թաղանթի բորբոքում, մենինգիտ
 — ГОЛОВНОГО МОЗГА — գլխուղեղի պատենատապ
 — СПИННОГО МОЗГА — վողնուղեղի պատենատապ
 менингический — ա. meningialis
 менингокиста — պատենաբուշտ
 менингокок — մենինգոկոկ
 менингоковая сыворотка — մենինգոկոկային շիճուկ
 meningomalatio, менингомалация — պատենափափկացում, թաղանթի փափկացում
 менинго-миэлит — վողնուղեղապատենատապ
 менинго-миэло-энцефалит — պատյանի, վողնուղեղի և գլխուղեղի բորբոքում

- менингоррагия — մենինգորագիա, արյունահոսություն պատյանի մեջ
 менингоцеле — պատենացցում, թաղանթացցում, մենինինգոցելե, պատյանի ցցվելը
 meninx — ա. оболочка
 Меньера болезнь — Մենիերյան հիվանդություն
 neuralgia paraesthetica — թյուրզգայական աղբյուրացավ
 месмеризм — մեսմերիզմ, հիվանդությունների բուժում Մեսմերի առաջարկած ձևով («կենդանական մագնետիզմ»)
 метаболизм — մետաբոլիզմ, նյութերի փոխանակություն
 метаболический — մետաբոլիկ,
 метаболия — մետաբոլիա, ա. մետաբոլիզմ
 метамерный — հատվածական
 миалгия — մկանացավ
 mialgia abdominalis — վորովայնի մկանացավ
 — cervicalis — պարանոցի մկանացավ
 — dorsalis — մեջքի մկանացավ
 микрогирия — միկրոգիրիա, մախրոլորություն
 миит — ա. миозит
 миелосклероз — վողնուղեղի կարծրացում, միելոսկլերոզ
 миелоцеле, myelocele — միելոցելե, վողնուղեղի ցցվելը

- микромелия — միկրոմելիա, ծայրանդամների
փոքրութիւն
- микросомия — թզուկութիւն
- микрорефал — փոքրագլուխ
- микрорефалия — փոքրագլխութիւն
- микседема — միկսեդեմա, լորձայտուց
- мимика — դիմախոսութիւն, միմիկա
- миимическая жестикуляция — դիմախոսական շար-
ժատակութիւն
- миогенный — մկանածին
- myodeniа — մկանացավ
- миозит₁ — մկանատապ, միոզիտ
- миоклония — մկանալորցք, միոկլոնիա, մկանա-
կծկութիւն
- миоп — կարճատես
- миопия — կարճատեսութիւն
- миопатическая атрофия — մկանախտային ապա-
ճում, միոպատիկ ապաճում
- миопатия — մկանախտ
- myotonia congenita — բնածին մկանալարվածու-
թիւն
- миэлин — միելին
- миэлит, myelitis — վոզնուղեղատապ, միելիտ,
վոզնուղեղի բորբոքում
- мнемоника — հուշագիտութիւն, մնեմոնիկա
- мнимоощущение — յերեակայական զգայնու-
թիւն, կեղծ զգ.
- мнительность — կասկածամտութիւն

- мнительный — կասկածամիտ
- множественный неврит — բազմատեղանի նեւ-
րատապ
— склероз — բազմատեղանի կարծրախտ,
բաղ-ի սկլերոզ
- могиграфия — м. писчий спазм
- могилалия — կակազութիւն
- мозг — ուղեղ
— большой — մեծ ուղեղ
— головной — գլխուղեղ
— костный — վոսկրածուծ
— продолговатый — յերկայնած ուղեղ
(բ-տ. Հ.)
— спинной — վողնուղեղ
- мозжечковая атаксия — ուղեղիկային անկայնու-
նութիւն
- мозжечок — ուղեղիկ
- мозолеобразное утолщение — կոշտուկանման
հաստացում
- мозолистое тело — բրտամարմին (բ-տ. Հ.) м.
corpus callosum
- мозоль — կոշտուկ
- Монаковский пучек — Մոնակովյան փնջիկ
- мононеврит — մենանեւրատապ
- монопарез — մենապարեզ
- моноплегия — մենապարալիզ
- моносимптом — մենախտանիշ
- моносимптоматический — մենախտանիշային

- մոնոսպազմ — մենակարկամուխուլուն
 մոնոֆոբիա — մենավախութիւն, յերկյուղ, վախ
 մենակուխութիւնից
 morbus Basedowi — Բազեդովյան հիվանդութիւն
 — Bechterewi — Բեխտերեւյան հիվ.
 — Fridreichi — Ֆրիդրայխյան հիվ.ուն
 — divinus — սրբազան հիվանդութիւն, ա
 էպիլեպսիա
 — Parkinsoni — Պարկինսոնյան հիվանդու
 թիւն
 — Raynaud — Ռեյնոյան հիվանդութիւն
 — Thomsen-i — Թոմսենյան հիվանդութիւն
 մորֆինիզմ — մորֆինամուլութիւն, մորֆինիզմ
 մորֆինիստ — մորֆինամուլ, մորֆինիստ
 multiplex — ա. множественный
 myalgia — մկանացավ
 myelodisplasia — միելոդիսպլազիա, վոլդնուղեղի
 անկանոն դարգացում
 myoclonia — մկանալորցք
 myotonia congenita — բնածին մկանալարվա
 ծուլութիւն
 mysophobia, мизофобия — կեղտավախութիւն,
 հպման կամ ազտտովելու վախ, միզոֆոբիա
 мутацизм — լալութիւն, համրութիւն
 мутизм — ա. мутацизм, ա. немота
 мышьяковый паралич — մկնդեղի պարալիզ

- мышьяковый полиневрит — մկնդեղի բազմանեւ
 բառապ (մկնդեղի թունավորումից առա
 ջացած բ.)
 мягкая оболочка — ա. оболочка

Ո Ո

- Навязчивая идея — սեկունդ միտք, գաղափար
 надбровный рефлекс — հոնքավերի ռեֆլեքս
 надкостница — վոսկրապատակ (բ.ա. Հ.)
 назолабиальный — քթա-շրթնային
 нанизм — թղուկութիւն, նանիզմ
 нарколепсия — նարկոլեպսիա, քնկոտութիւնն ո
 պաներ
 наркоман — թմրադեղամուլ, նարկոման
 наркомания — թմրադեղամուլութիւն
 наркотический — թմրեցնող, քնարեր, նարկոտիկ
 нарушение деятельности — գործունեյութեան
 խախտում
 насильственные движения — բռնի, ստիպողա
 կան շարժումներ
 насильственный смех — բռնի, ստիպողական
 ծիծաղ
 натальный паралич — ծննդյան պարալիզ, ծնա
 պարալիզ
 невменяемый — անմեղսադիտակ
 невралгия — նեվրալգիա
 неврастеник — նեվրասթենիկ
 неврастенический — նեվրասթենիական

- неврастения — նեվրասթենիա, ներվաչին թուլություն
- neurasthenia accidentalis — պատահական նեվրասթենիա
- acquisita — ձեռք բերովի նեվրասթենիա
- неврилема — նեվրամիդ, նեվրիլեմա
- невроглия — նեվրոգլիա, ուղեղի հիմնական նյութը
- невролиз — նեվրադատում, նեվրոլիզ
- невроз — նեվրոզ
- сердца — սրտի նեվրոզ
- домогательств — հետամտության նեվրոզ, ա․ քենտի նեվրոզ
- невролог — նեվրաբան
- неврология — նեվրաբանություն
- неврома — նեվրոու, նեվրոմա
- неврон — նեվրոն
- neuroparalysis — նեվրապարալիզ
- невропат — նեվրախտավոր, նեվրոպաթ
- невропатическая конституция — նեվրախտավոր, նեվրոպաթիկ հորինվածք, կազմվածք
- невропатия — նեվրախտավորություն, նեվրախտություն
- невропатолог — նեվրախտաբան
- невропатология — նեվրախտաբանություն
- neurotica — ա․ nervina
- невротический — նեվրոտիկ, ներվաչին
- невротом — նեվրահատ
- невротомия — նեվրահատում

- недееспособность — անգործունակություն
- недееспособный — անգործունակ
- нейротомия — ա․ невротомия
- нейротония — ա․ амфотония
- нейротропный — նեվրածիդ
- вирус — նեվրածիդ վարակ
- нейрофагия — նեվրակերություն, նեյրոֆագիա
- нейрэктомия — նեվրահանում
- некоординированные движения — ապակարգ շարժումներ
- некроз — նեկրոզ, մեռուկ
- немой — համբ
- немота — համրություն
- непринужденность — անընդատություն
- непроизвольные движения — ակամա, բռնազբոսիկ շարժումներ
- нерв — ներվ, նյարդ
- двигательный — շարժիչ ներվ
- пилomotorный — մաղաշարժ ներվ
- секреторный — զատուցքալին ներվ
- сосудодвигательный — անոթաշարժ ներվ
- чувствительный — գոյացական, գոյուն ն․
- nervina — հականերվալին միջոցներ
- нервная болезнь — ներվաչին հիվանդություն
- клетка — ներվալին բջիջ
- нервничание — ներվաչնացում, ջղախնացում
- нервничать — ներվաչնանալ, ջղաչնանալ
- нервное сплетение — ներվալին հանգույց

- нервность — ներվայնութիւն, ջղայնութիւն
 нервные образования — ներվային գոյացութիւններ
 нервный — ներվային, ջղային
 — корешок — ներվարմատ
 — отросток — ներվային/յելունդ, ներվայելունդ
 — узел — ներվային հանգուլց, ներվահանգուլց
 нерешительность — անվճռականութիւն
 нерешительный — անվճռական, տատանվող
 нимфомания — նիմֆոմանիա, տ. андромания
 нистагм — ակնախաղ, նիստագմ
 нистагмоидный — ակնախաղային, նիստագմանման
 нисходящие волокна — վայրընթաց թելքեր
 — пути — վայրընթաց ուղիներ
 нозоман — ախտամուկ
 нозомания — ախտամուկութիւն
 нозос — հիվանդութիւն, ախտ
 нозофобия — ախտավախութիւն, նոզոֆորիա, վախ, կասկած հիվանդանալու վորեն ծանր հիվանդութեամբ
 неустойчивость — անկայունութիւն
 — нервной системы — ներվային համակարգ-գութիւն անկայունութիւն
 неустойчивый — անկայուն
 носоглазничный рефлекс — քթակնային օնֆլեկս

0

- Обезображивание — ալլանդակում
 обезображивающий артрит — տձև, ալլանդակող հողատապ, ձևախախտող հողացավ
 оболочка — թաղանթ, պատյան
 — головного мозга — ուղեղապատյան, ուղեղի թաղանթ
 — мягкая — փափուկ, նուրբ թաղանթ, պատյան, նրբենի
 — спинно-мозговая — ուղեղափողնուղեղային թաղանթ
 — твердая — կարծր, պինդ թաղանթ, խստենի
 овариалгия — ձվարանացավ
 одеревенелость позвоночника — վողնաշարի փայտացում, տ. morbus Bechterewi
 оксиэстезия — սուրզգայութիւն, ոքսիեսթեզիա
 олигокинезия — սակավաշարժութիւն
 олигоспермия — սակավասերմութիւն
 олиготрихия — սակավամազութիւն
 олигофазия — սակավախոտութիւն
 олигофрения — սակավամտութիւն
 олигурия — սակավամիզութիւն
 онанизм — ձեռնաշարժութիւն, սնանականութիւն, գեղութիւն
 онанировать — ձեռնաշարժութեամբ պարապել
 онирогния — տ. pollutio
 onichophagia — լեղնգակերութիւն

- опистотонус—*ոպիստոտոնոս*, *յեռակժկություն*,
յետալորցք, *պարանոցի և մեջքի մկանների*
աղեղածե լարում
- опотерапия — *ապոթերապիա*, *ներդատուցքաբու-*
ժում, *հյուժարուժում*
- опоясывающая боль — *գոտեվորող ցավ*
- опухоль мозговая — *ուղեղի ուռույց*, *ուղե-*
ղուռուցք
- оболочечная — *տ. менингиома*
- опьянение — *հարբեցում*
- опьяненный — *արբեցած*
- орбита — *ակնակապիճ*
- ориентировка — *կողմնորոշում*
- ориентироваться — *կողմնորոշվել*
- оргазм — *ուժեղ գրգռականություն*, [*կատաղու-*
թյուն, *որգզմ*]
- органотерапия — *տ. опотерапия*
- ороговение — *յեղջերացում*, *տ. кератоз*
- оскопление — *ձվատում*, *ներքինացում*, *տ. каст-*
рация
- основание мозга — *ուղեղի հիմք*
- осталгия — *վոսկրացավ*
- остеолит — *վոսկրաքար*
- остеома — *վոսկրուռուցք*
- остеомиелит — *վոսկրածուծի բորբոքում*, *վոսկ-*
րածուծատապ, *ոստեոմիելիտ*
- остеопароз — *վոսկրածակրակենսություն*, *ոստեո-*
պարոզ

- остеофитический процесс — *վոսկրածիլ պրոցես*,
ոստեոֆիտիկ պրոցես
- отогенный абсцесс — *տ. абсцесс*
- отолиты — *ականջաքարեր*
- отофон — *ոտոֆոն* (*հնչյունը ուժեղացնելու գոր-*
ծիք)
- отражение — *անդրադարձում*
- отраженные боли — *անդրադարձ ցավեր*
- офтальмоплегия — *ակնապարալիզ*
- ophthalmoplegia chronica progressiva — *պրոգրե-*
սիվ տևական ակնապարալիզ
- ощепеневший — *անզգայացած*
- ощепенение — *անզգայացում*, *քարացում*
- ощепенеть — *անզգայանալ*, *քարանալ*
- очаг — *ակութ*, *ոջախ*
- очаговый — *ակութային*, *ոջախային*
— *ое поражение* — *ակութային վնասվածք*,
ակութային ախտահարություն
- ошеломить — *շմեցնել*, *շվարեցնել*
- ошеломляющий — *շմեցուցիչ*, *շվարեցնող*
- ошеломленный — *շմած*, *ուշաթափված*
- ощупывание — *շոշափում*
- ощутительный — *զգալի*
- ощущать — *զգալ*
- ощущение — *զգացում*, *զգայություն*

П Р

- Pavor nocturnus — գիշերախն վախ, գիշերափափուկություն
 пауза — ծոց, ա. sinus
 панплегия — ընդհանուր պարալիզ
 паракузис — թյուրախողովություն
 паралалия — թյուրախոսություն
 паралексия — թյուրընթերցանություն
 paralysis agitans — գողարեր, զողզոջուն պարալիզ
 — glosso-pharyngo labiea progressiva — պրոգրեսիվ լեզվա-ըմբանա-չրթնային պարալիզ
 паралич — պարալիզ
 — атрофический — ապոֆիզիկ պարալիզ
 — взгляда — հայացքի պարալիզ
 — вялый — թարշամած, ջլատ պարալիզ
 паралогия — թյուրախոսություն
 парамнезия — թյուրհուշում, թյուրհիշողություն
 паразез — զուգապարեզ, զույգ ձեռքերի կամ վոտքերի պարեզ
 параплегия — զուգապարալիզ
 парaprаксия — թյուրագործություն, թյուրագործունակություն, պարապրակսիա
 парафазия — թյուրախոսություն, պարաֆազիա
 paracentralis — մերձկենտրոնական
 паразитовидная железа — հարավահանագեղձ (բ-ա. չ.)

- парез — պարեզ
 паренхиматозный неврит — պարեխիմատոզ նեվրիտ
 парестезия — թյուրզգայություն, պարեսթեզիա
 паркинсонизм — պարկինսոնիզմ, ա. лeтaրгичeский энцеф.
 Паркинсонова болезнь — Պարկինսոնյան հիվանդություն, ա. дрожательный паралич
 пароксизм — մոլուցք, նոպա, պարոկսիզմ
 пассивные движения — կրավորական շարժումներ
 патогенез — ախտածագում, պատգենեզ
 патогенетический — ախտածագումային, ախտածագման, պատգենետիկ
 патогномоностический — ախտորոշական, ախտահատուկ
 патогномоничность — ախտահատկություն
 патологический — ախտաբանական
 патология — ախտաբանություն
 патологическая анатомия — ախտաբանական ախտոմիա
 патолого-анатомический — ախտաբանա-անատոմիական
 патофобия — հիվանդանալու յերկյուղ, ախտափախություն, պատֆոբիա
 пахименингит — կարծրապատենատաղ, պախիմենինգիտ, կարծր պատյանի բորբոքում

- rachymenix — կարծր, կոշտ պատյան
 пенсионный невроз — թոշակային նեվրոզ, տ.
 страховой невроз
 первичная мышечная атрофия — մկանների առաջնակի ապաճում
 перекрестная гемипарезия — խաչաձև կիսանտեսություն
 перекрестный паралич — խաչաձև պարալիզ, տ.
 Броун-Секаровский паралич
 перемежающаяся хромота — տ. claudicatio intermittens
 перемежающийся паралич глазодвигательного нерва — ակնաշարժ ներվի ընդհատվող (ընդմիջվող) պարալիզ
 переосвидетельствование — վերաքննություն
 перерождение — վերասերում, այլասերում
 — мышцы — մկանի վերասերում
 — нерва — ներվի վերասերում
 переутомление — գերհոգնածություն
 — нервное — ներվային գերհոգնածություն
 периапериартериальное сплетение — զարկերապատակի հյուսակ (ը-տ. չ.)
 перименингит — մակերեւսային պատենատապ
 периметр — շրջագիծ, պերիմետր, տեսագաշտը
 — չափելու գործիք
 периневрит — նեվրապատակաբորբ, պերինեվրիտ
 периневриум — նեվրապատակ

- периодическая хромота — պարբերական կաղուցություն, տ. claudicatio intermittens
 персеверация — սևեռածություն, պերսևերացիա, բռտերի անմիտ կրկնողություն
 pes equinus — ձիոտան
 — calcaneus — կրնկավոտ
 petit mal — տ. epilepsy minor
 pia mater — տ. мягкая оболочка
 пиломоторный нерв — մազաշարժ ներվ
 пирамида — բուրգ
 пирамидальный — բրգաձև, բրգանման
 пирамидный — բուրգյան
 — пучок — բրգախորձիկ, բրգափնջիկ
 пирогенная терапия — ջերմաբուժություն
 пирогенный — ջերմաբեր, ջերմածին
 пиротерапия — տ. пирогенная терапия
 писчий спазм — գրելակարկամություն
 плеодитоз — վողնողեղջային հեղուկի լիմֆոցիտոզ (սիֆիլիսի ժամանակ)
 plexus chorioideus — անոթածենի
 пляска св. Витта — վիտթյան պար, տ. хорea
 поверхностная чувствительность — մակերեսային, դրսի զգայնություն
 повреждение нерва — ներվի վնասվածք
 подвижность суставов — հոդերի շարժունություն
 подкорковый — յենթակեղևային
 полиартрит — բազմահոդատապ
 полигидрия — գերբրտնություն

- полимиозит — բազմամկանատապ
 полиневрит — բազմանեյլրատապ
 полиомиэлит — պոլիոմիելիտ, վողնուղեղի գորշ
 նյութի բորբոքում
 полисклероз — ա. sclerosis disseminata
 полиэнцефалит — գլխուղեղի գորշ նյութի բոր-
 բոքում
 поллюция — յերազախարուծյուն, գիշերային
 սերմնահոսուծյուն
 половое бессилие — սեռական թուլ- թյուն
 — сношение — սեռական հարաբերուծյուն
 половые аномалии — սեռական անկանոնու-
 թյուններ
 поперечно-полосатая мышца — լայնակի-զուլա-
 վոր մկան
 поражать — ախտահարել, հարվածել
 поражение — ախտահարում
 — головы — գլխի ախտահարում
 — мышцы — մկանի ախ-մ
 — нерва — ներվի ախ-մ
 порэнцефалия — ուղեղափոս, ուղեղի խորշացում
 постгипнотический — յետհիպնոսային
 постнатальный — յետծննդյան
 постэнцефалитический — յետենցեֆալիտային,
 յետուղեղատապային
 potator — արբեցող
 potatorium — ա. запойное пьянство

- potentia, потенция — ուժ, կարողություն
 — virilis — սեռական ուժ, կարողություն
 потомания — արբեցողություն
 praesox — վաղաժամ
 — ejaculatio — վաղաժամ սերմնահոսուծյուն
 praemorbidity — ախտաբանական ավյալներ
 прагматический — պրագմատիկ
 практический центр — գործունակության կենտ-
 րոն
 предвестник болезни — հիվանդության կանխա-
 նշան
 превращение — փոխակերպում
 — спинного мозга — վողնուղեղի փոխակեր-
 պումը
 пренатальный паралич — նախածննդյան պա-
 ралիչ
 пресбиакузис — ծերունական թերլսողություն
 преследование — հետապնդում
 преходящий паралич — անցողական, փոխանցիկ
 պարալիչ
 приапизм — պրիապիզմ (յերկարատե հիվանդա-
 գին սեռական գրգռում)
 признак — նշան, հատկանիշ
 прилив крови к голове — գլխի արնախոսում,
 արյան առնոսում դեպի գլուխը
 примордиальный — առաջնակի
 притворство — ա. симуляция
 причинная связь — պատճառական կապ

- прободающая язва — *տ. mal perforant*
 проводимость — հաղորդունակութիւն
 — мышцы — մկան հաղորդունակութիւն
 — нерва — ներվի հաղորդունակութիւն
 проводник — հաղորդիչ
 — двигательный — շարժիչ հաղորդիչ
 — чувствительный — զգայական հաղորդիչ
 прогноз — կանխորոշում, նախիմացութիւն (*բ-տ. Հ.*), պրոզնոզ
 продольная мышца — ջերկայնակի մկան
 продольное направление — յերկայնակի ուղղութիւն
 продромальный — նախագուշական, նախատեսական
 прозопалгия — դեմքի նեվրալգիա
 прозопоплегия — դիմամկանների պարալիզ
 проекционные боли — արտաբերված, արտաբերական ցավեր
 — волокна — արտաբերական թելեր
 — пути — *տ. ուղիներ*
 — центры — *տ. կենտրոններ*
 проекция — արտաբերում (*բժշկ. իմաստով*)
 произвольные боли — ինքնաբերական ցավեր
 проксимальный — մոտակա, իրանին մոտիկ
 пролежень — պառկելախոց
 пронация — վայրճակում, պրոնացիա, առաջադարձում (*բ-տ. Հ.*)

- проприоцептор — ինքնընդունիչ, պրոպրիոցեպտոր
 простаторрея — առաջագեղձի արտաթորահոսութիւն, պրոստատորեա
 пропульсия — առաջավազք, պրոպուլսիա
 профессиональный невроз — արհեստակցական նեվրոզ, պրոֆեսիոնալ նեվրոզ
 псаммома — ավազուռուցք, պսամոմա
 pseudoblepsia — թյուրատեսութիւն, սխալատեսութիւն
 псевдобульбарный паралич — կեղծկոճղեղային (*բ-տ. Հ.*), կեղծ բլթակալին պարալիզ, պսեվդոբուլբար պարալիզ
 pseudopia — *տ. pseudoblepsia*
 псевдопаралич — կեղծ պարալիզ
 психастеник — պսիխասթենիայով տառապող, պսիխասթենիկ
 психастенический — պսիխասթենիական
 психастения — պսիխասթենիա
 психиатр — հոգեբուժ
 психиатрический — հոգեբուժական
 психиатрия — հոգեբուժութիւն
 психалгия — «հոգեկան ցավեր» (հիստերիալ ժամանակ)
 психоанализ — հոգեվերլուծում, հոգեվերլուծութիւն
 психоаналитический — հոգեվերլուծական
 психогенный — հոգեբուլի, հոգեծին

- психоз — հոգեկան հիվանդութիւնն
 психоневроз — հոգեներզող պսիխոնեւրոզ
 психопат — հոգախտավոր, պսիխոպաթ
 психопатия — հոգախտավորութիւնն, պսիխոպա-
 թիա
 психопатолог — հոգեախտաբան
 психопатологический — հոգեախտաբանական
 психопатология — հոգեախտաբանութիւնն
 психотерапия — հոգեբուութիւնն
 ptosis, птозис — պտոզ, վերնակողի իջեցում
 пубертатный период — արբունքի շրջան
 пункция — ծակում, ծակելը, պունկցիա
 пульсирующая головная боль — զարկող, բա-
 բախող գլխացավ
 пучеглазие — աչքերի չովածութիւնն, արտակ-
 նութիւնն, տ. exophthalmus
 пучок — խրճիկ, փունջ, տրցակ
 — нервный — ներվային փ., տրցակ
 — сосудистый — անոթային փունջ
 пуэрперильный — յետծննդյան

P R

- Радиальный — ճաճանչային, ճառագայթային
 радиация — ճաճանչում, ճառագայթում, ու-
 դիացիա
 радикотомия — ներվարմատահատում, վողնուղե-
 ղի ներվարմատների հատում, կտրում
 радикулит — ներվարմատատապ, ն-ի բորբոքում,
 ուղիկուլիտ

- радикулялгия — ներվարմատացավ, ուղիկու-
 ւալգիա
 радиотерапия — ռադիոբուութիւնն
 раздвоение — յերկատում
 раздражать — ջղայնացնել, գրգռել
 раздражение — ջղայնացում, գրգռում
 раздражимый — ջղայնունակ, գրգռունակ
 раздражимость — գրգռունակութիւնն, ջղայնու-
 նակութիւնն
 раздражитель — գրգռիչ, ջղայնացնող
 раздражительность — դյուրագրգռութիւնն, ջղայ-
 նութիւնն
 раздражительный — դյուրագրգռի, դյուրաբոր-
 բոր, ջղային
 разрастание — բազմաճում, աճվածք, նորաճում
 — клеток — բջիջների նորաճում, բազմաճում,
 աճվածք, աճողութիւնն
 — ткани — հյուսվածքի նորաճում
 — фиброзное — թելքային (բ-տ. չ.) աճո-
 դութիւնն
 размягчение мозга — ուղեղի փափկացում, ու-
 ղեղափափկացում
 ramolitis cerebri — տ. размягчение мозга
 рассеянность — ցրվածութիւնն, անուշազրու-
 թիւնն
 рассеянный — ցրված, անուշազիր, թափթփված
 — склероз — սփռված, ցրատարած սկլերոզ

- растяжение — ձգվածություն
 — мышцы — մկանի ձգվածություն
 — нерва — ներվի ձգվածություն
 — сухожилия — ջլի, ջլի ձգվածութ.
 рациональный — նպատակահարմար, բանական
 реактивный — հակազդիչ, հակազդական
 — невроз — հակազդական նեվրոզ, հակազդանեվրոզ
 reactio degenerationis — տ. реакция перерождения
 реакция — հակազդեցություն, սեպեցիա
 — перерождения — վերասերման սեպեցիա
 RD — վ. ո. տ. reactio degenerationis
 регенерация — վերածում, վերածնում, վերագոյացում, սեպեներացիա
 — мышцы, нерва — մկանի, ներվի վերածում
 ремиссия — նվազում, սեմիսիա
 рентгенотерапия — սենտգենարուծություն
 реституция — վերականգնում, սեստիտուցիա
 Renten-nevrose, рентный невроз — տ. страховой невроз
 retentia urinae — միզարգելում
 ретроградная амнезия — լետագնաց, լետախաղաց անհուշություն, սետրոգրադ աւն
 retrorsus, ретропульсия — լետավազք, սետրոպուլսիա
 рецептор — ընդունիչ, սեցեպատր, ընկալիչ

- рецепторный — ընկալական
 рецидив — կրկնություն, սեցիդիվ
 — болезни — հիվանդության կրկնություն, վերսկսում
 рефлекс — անդրադարձում, սեֆլեկս
 рефлексология — սեֆլեկսարանություն
 рефлекторный — անդրադարձ, սեֆլեկտոր
 рога спинного мозга — վողնուղեղի յեղջյուրներ
 — боковые — կողմնական, կողքի յեղջյուրներ
 — задние — յետևի յեղջյուրներ
 — передние — առջևի յեղ.

C S

- Сакрализация — սակրալիզացիա, գավակացում (վողների)
 сакрадиния — գավակացավ
 salivatio, саливация — թքահոսություն
 самовнушение — ինքնաներշնչում
 самоотравление — ինքնաթունավորում, տ. аутоинтоксикация
 сатурнизм — կապարաթունավորում
 свод черепа — գանգի կամար, գանգակամար
 секвестр — սեկվեստր
 secousse — սեկուս, ցնցում, ուշաթափություն, թափահարում (կպիլեպսիայի թեթև ձևը)
 секрет желез — գեղձերի գատուցք
 секреторный — գատուցքային
 — нерв — գատուցքային ներվ, գատուցքաներվ

- секреция — *տ.* секрет
 семятечение — *սերմահոսություն*
 сенилизм — *ծերունակություն*
 сенсорный — *զգայական, զգացողական*
 сенситивный — *զգայուն*
 септицемия — *սեպտիցեմիա, արյունանեխում*
 серое вещество — *գորշ նյութ*
 — головного мозга — *պլսուղեղի գորշ նյութ*
 — спинного мозга — *վողնուղեղի գորշ նյութ*
 серотерапия — *շիճուկաբուժություն*
 сетчатка — *ցանցենի*
 симпатикотония — *սիմպաթիկոտոնիա, սիմպաթիկ ներվի լարման ուժեղացում*
 симпатическая н. система — *տ.* вегетативная нерв. сист.
 симптом — *ախտանիշ*
 — Ашнера — *Աշներյան ա. տ. «Ներվ. հիվ.» զասագ. 404-դ էջը*
 — Бабинского — *Բաբինսկու ախտանիշ տ. «Ներվային հիվանդություններ» զասագրքի 100-րդ էջը*
 — Гордона — *Գորդոնյան ա. ibid, էջ 105*
 — Грефе — *Գրեֆեյան ա. ibid, էջ 403*
 — Жоффруа — *ժոֆրուայան ա. ibid, էջ 404*
 — Кернига — *Կերնիգյան ա. ibid, էջ 91*
 — Лясега — *Լյազեգայան ա. ibid, էջ 91*
 — Мебиуса — *Մեբիուսյան ա. ibid, էջ 403*

- Мендель-Бехтерева — *Մենդել-Բեխտերեվյան ա. ibid, էջ 101*
 — Петерса — *Պետերսյան ա. ibid, էջ 412*
 — А. Robertsona — *Ա. Ռոբերտսոնյան ախտանիշ ibid, էջ 186*
 — Ромберга — *Ռոմբերգյան ա. ibid, էջ 186*
 — Россолимо — *Ռոսոլիմյան ա. ibid, էջ 101*
 — Стюарт-Хольмса — *Ստյուարտ-Քոլմսյան ա.*
 — Труссо — *Տրուսոյան ա. ibid, էջ 412*
 — Шлезингера — *Շլեզինգերյան ախտ. ibid, էջ 412*
 — Штельвага — *Շտելվագյան ա. ibid, էջ 404*
 — Хвостека — *Քվոստեկյան ա. ibid, էջ 411*
 — Эрба — *Երբյան ա. ibid, էջ 412*
 симптоматологический — *ախտանիշաբանական*
 симптоматология — *ախտանիշաբանություն*
 симптомокомплекс — *ախտանիշակումպլեկս*
 симулировать — *ձևացնել, կեղծել*
 симулянт — *ձևացնող, կեղծող, կեղծակերպիչ*
 симуляция — *ձևացում, կեղծում*
 синкинезия — *համաշարժություն*
 syncope locale — *բառացի՝ տեղական նվազում, ուշաթափություն, ըստ իմաստի՝ տեղական արնաքամություն*
 синдром — *սինդրոմ*
 синергия — *համագործակցություն*
 синестезия — *համազգայություն*
 синостоз — *զանգոսկրերի միացում*

- sinus, синус — ւ. пазухա
 синусит — սինուսիտ
 синингобульбия — սիրինգոբուլբիա, կոճղեղափո-
 ղացում, կոճղեղի փողացում
 синингомиелия — սիրինգոմիելիա, վողնուղեղի
 փողացում, վողնուղեղափողացում
 система нервная, сосудистая — ներվային, ա-
 նոթային համակարգութուն
 сифилома — սիֆիլոմա, ւ. гумма
 сифилофобия — սիֆիլոփոբիա, ւ. սիֆիլոփոբիա
 скандированная речь — վանկատած խոսակցու-
 թուն
 scapulae alatae — թևանման թիակներ
 скатофагия — աղբակերութուն, կեղտակերու-
 թուն, կղկղակերութուն
 склеродактилия — սկլերոդակտիլիա, մատների
 մաշկի կարծրացում, մատնակարծրացում
 склеродермия — սկլերոդերմիա, մաշկակարծրա-
 ցում
 склероз — սկլերոզ, կարծրացում
 — мозговых сосудов — գլխուղեղի անոթնե-
 րի կարծրացում, գլխուղեղի անոթակարծրացում
 склерозирование — կարծրացում
 склерозированный — կարծրացած
 sclerosis amyotrophica lateralis — մկանների ա-
 պաճման կողմնական սկլերոզ (կարծրախո)
 sclerosis lateralis — կողմնական, կողքի սկլերոզ

- sclerosis multiplex — բազմաաեղանի սկլերոզ
 (կարծրախո), ւ. множественный склероз
 сколиоз — սկոլիոզ, վողնաշարի կողմնակորոթուն
 соединительно-тканый рубец — շարակցա-հյու-
 սակցական սպի
 сознание — գիտակցութուն
 — ясное — պարզ գիտակցութուն
 — затемненное — մթագնած գիտակցութուն
 сократимость — мышцы — մկանի կծկունակու-
 թուն
 солнечный удар — արևահարութուն, ւ. апро-
 lexia solaris
 сомнамбула — լուսնոտ, սոննամբուլա, գիշերա-
 շրջիկ
 сомнамбулизм — լուսնոտութուն, սոննամբու-
 լիզմ
 somniloquia — քնախոսութուն
 somnolentia — քնկոտութուն
 сонное состояние — քնածութուն, քնային վի-
 ճակ
 „сонный“ паралич n. radialis — ճաճանչաներվի
 «քնային» պարալիզ
 сопор, sopor — սոպոր, խոր հիվանդագին քուն
 сопорозный — սոպորոզային, միջակ աստիճանի
 քնած վիճակ
 сопротивляемость организма — որդանիզմի դի-
 մադրականութուն

- сопутствующие движения — համընթաց շարժումներ, համաշարժումներ, *տ.* синкинезии
- сосудодвигательный — անոթաշարժ — нерв — անոթաշարժ ներվ
- сотрясение мозга — *տ.* commotio cerebri
- сочетание — զուգակցում, զուգակցություն, կապակցում
- сочетанное движение — զուգակցված, կապակցված շարժում
- сочетательный — զուգակցված, կապակցված — рефлекс — *զ.* ակֆլեկս
- „сочная рука“ — *տ.* main succulente
- спазматический — ջղաձգական, կարկամային
- спазмофилия — ջղաձգականություն, կարկամասիրություն, սպազմոֆիլիա
- spasmus, спазм — ջղաձգություն, կարկամություն, սպազմ
- mobile — շարժուն, շարժելական սպազմ, *տ.* атетоз
- nutans — պտուտական ջղաձգություն, պսպազմ
- спастический паралич — ջղաձգական պարալիչ
- сперма — սերմ, սաղմ
- сперматоррея — սերմնահոսություն, սաղմնահոսություն, սպերմատոռեա
- сперматурия — սերմնամիզություն, սաղմնամիզություն
- сперморея — *տ.* сперматорея

- специфический — առանձնահատուկ, ուրույն, սպեցիֆիկ
- spina bifida occulta — քողարկված սպինաֆիդա, վոզնաճեղքում
- спинная сухотка — վոզնուղեղի չորուկ, *տ.* табес
- спинно-мозговая жидкость — վոզնուղեղային հեղուկ
- спиритизм — սպիրիտիզմ, վոգետեսություն
- спланхноптоз — ընդերքիջվածք, ընդերքացածացում, սպլանխնոպտոզ
- спондилит — վոզնատապ
- spondyloarthritis, спондилоартрит — վոզնահողատապ
- ankylopoetica — *տ.* spondylose rhizomelique
- rhevmatica — ռեվմատիկ վոզնահողատապ
- spondylosis rhizomelica — վոզնաշարի փայտացում
- СПОНДИЛОЗИС — սպոնդիլոզ, վոզնաշարի անշարժություն
- СПОНДИЛОЛИЗ — սպոնդիլոլիզ, վոզների մեջ յեղած կապի թուլացում
- СПОНДИЛОЛИСТЕЗ — սպոնդիլոլիստեզ, վոզնասահում
- спорадический — սպորադիկային, վոչ շատ տարածված, ցաք ու ցրիվ
- status epilepticum — ընկնավորական, եպիլեպտիկ դրություն (ստատուս), յերբ նոպաները տեղի յեն ունենում անընդհատ մեկը մյուսի հետևից

- стационарное состояние — կայուն, մնայուն, ստացիոնար դրութիւն
- страховой невроз — ապահովագրական նեվրոզ
- стереогнозия — իրիմացութիւն, իրճանաչութիւն, ստերեոգնոզիա
- стереогностический — իրիմացողական, իրճանաչողական, ստերեոգնոստիկ
- стигмат — ստիգմատ, ախտանիշ
- столбняк — տ. tetanus
- столбы спинного мозга — վողնուղեղի սյուներ
— боковые — կողքի, կողմնական սյուներ
— задние — յետեի սյուներ
— передние — առջևի ս-եր
- страховой невроз — ապահովագրական նեվրոզ, ապահովագրութեան ն.
- стреляющие боли — նետող, կրակող, ծակող ցավեր (տարեսի ժամանակ)
- ступор — անզգայացում, քարացում
- subacutus — յենթասուր
- субдуральный — յենթախստենային
- субоципитальный прокол — յենթածոժրակային ծակում
- suggestio, суггестия — ներշնչում, տ. внушение
- судорога — ջղաձգութիւն, կարկամութիւն
- судорожный — ջղաձգական, կարկամական
- сумеречное состояние — աղջամղջային վիճակ
- супинация — վերհակում
- сфинкса лицо — սփինքսի դեմք, ս-ի յերես, տ. facies myopathica

T

- Tabes, tabes dorsalis — վողնուղեղային չորուկ, տարես
- tabes marantica — հյուճող տարես
- табетик — տարեսիկ, տարեսով տառապող
- табетический — տարեսային
- табопаралич, taboparalysis — տաբոպարալիզ (տարեսի և պրոգրեսիվ պարալիզի համակցութիւնը)
- тактильное чувство — համան, շոշափման զգացում
- талассотерапия — ծովաբուժութիւն
- тапира губа — կետակինճի շրթունք
- тахикардия — սրտի արագ բարախում
- теналгия — ջլացավ
- tentorium cerebelli — ուղեղի վրան
- терминальный — ծայրային, վերջավոր
- термический — ջերմային, ջերմական
- термоневроз — տերմոնեվրոզ, ջերմանեվրոզ
- термоэтезиометр — տերմեստեզիոմետր, ջերմազգայութեան չափիչ
- тетания — տետանիա, կարկամախտ
- тетанус — տետանուս, փայտացում
- tetanus neonatorum — նորածինների տետանուս
- тетраплегия — տետրապլեգիա, ձեռք ու վոսքի պարալիզ, քառապարալիզ

- тик — թիկ, լորցք (մկանների կլոնիկ կայծակա-
նման կծկուլթյուն)
- токсический — թունավոր, սոկսիկ
- Томсена болезнь — թոմսենյան հիվանդություն,
ս. myotonia congenita
- тонус — տոնուս, մկանի վորոշ աստիճանի մշտա-
կան լարվածությունը
- топографическое положение — տեղագրական
դիրքը, վիճակը
- топография — տեղագրություն
- топофобия — տեղավախություն
- торсионный спазм — վորրուս սպազմ, վորրուս
կծկանք
- torticollis — ծոպիկ
— rhevmatica — ս. myalgia cervicalis
— spastica — գլխի ստիպողական, բռնի շար-
ժումներ (հետենցեֆալիտային ախտանիշ)
- травматический невроз — տրավմատիկ նեվրոզ,
ցնցման նեվրոզ
- tractus cortico-bulbaris — կեղևա-կոճղեղային
ուղի
— cortico-spinalis — կեղևա-վորնուղեղային
ուղի
— spino-cerebellaris — վորնուղեղա-ուղեղի-
կային ուղի
— thalami optici — տեսաթմբիկի ուղի
- транскортикальный — անդրկեղևային
- тремограф — դողագրիչ, տրեմոգրաֆ

- тремор, tremor — դողոշում, դողդոց
- трепанация — շաղափում, տրեպանացիա, գան-
գաձակում
- трепанировать — շաղափել, գանգը ձակել
- trepidatio — թրթռում, դողում
- trigeminus n. — յեռաճյուղ, յեռարմատ ներվ
- trismus, тризм — տրիզմ, ծնոտների կծկում
- тройничный — յեռարմատային, յեռաճյուղային
- тромб — տրոմբ, խցիկ (բ-տ. չ.)
- тромбоз — տրոմբոզ, խցիկություն (բ-տ. չ.)
- трофоневроз — տրոֆոնեվրոզ
- трудоспособность — աշխատունակություն
- трудоспособный — աշխատունակ
- tumor cerebri — ուղեղի ուռուցք, ուղեղուռուցք

У U

- Увечный — խեղված
- увечье — խեղություն, խեղանդամություն
- угнетенность — ս. депрессия
- угнетенный — ս. депрессивный
- удар — հարված, գարկ
— апоплектический — կաթված
— молнии — կայծակնահարություն
— солнечный — արևահարություն
- укрепляющий — ամրացնող, կազդուրող
— нервы — ներվերն ամրացնող, կազդուրող
— средство — ամրացնող, կազդուրող միջոց
- умалишенный — խելագուրկ, խելագար

умоисступление—*մտամոլուցք, խելագարություն*
 униполярный — *միբևեռանի, միկողմանի*
 урод — *հրեշ*
 уродство — *հրեշություն*
 urticaria, уртикарий — *լեղնջացան*
 усвоение — *յուրացում*
 усталость — *հոգնածություն*
 устойчивость — *հաստատունություն*
 устойчивый — *հաստատուն*
 утомление — *հոգնածություն, ուժասպառություն*
 утиная походка — *բադի քալվածք*
 ушиб мозга — *ուղեղի ջարդվածք*

Ф РН F

Fatigatio — *հոգնածություն*
 falx cerebri — *ուղեղի մանգաղ*
 фарингалгия — *կոկորդի նեվրացավ*
 фарингоспазм — *կոկորդակարկամություն*
 фасция — *փակեղ, (բ-տ. Հ.)*
 facies myopathica — *միոպատիկ դեմք (մկանսե-
 րի առաջնական ապաճման ախտանիշ)*
 фибра — *թելք, տ. волокно (բ-տ. Հ.)*
 фибрилла — *թելքիկ (բ-տ. Հ.)*
 фибриллярный — *թելքիկային (բ-տ. Հ.)*
 фиброзный — *տ. фибрилярный*
 фибромиозит — *ֆիբրամիոզիտ, թելքամկանատապ*
 физиотерапевтический — *բնաբուժական*
 физиотерапия — *բնաբուժություն, ֆիզիոթե-
 րապիա*

flexion combinée (de la cuisse et du tronc
 Бабинский) — *տ. сочетанное движение*
 flexibilitas — *ճկունություն*
 фобия — *վախ*
 фонация — *ֆոնացիա, հնչեղություն*
 фототерапия — *լուսաբուժություն*
 фотофобия — *լուսավախություն*
 френокардия — *սրտի հոգեբուխ (սեռական) նեվ-
 րոզ*
 Фридрейха болезнь — *Ֆրիդրայխյան հիվանդու-
 թյուն*
 фронтальный — *ճակատային*

X CH

Chiasma n. n. opticorum — *տեսաներվերի խաչ-
 վածք*
 chorea, хорea — *խորեա, պարախտ, տ. Виттова
 пляска*
 — maior — *տ. chorea progressiva adultorum*
 — minor — *փոքր խորեա*
 — mollis — *փափուկ խորեա*
 — progressiva adultorum — *մեծահասակների
 պրոգրեսիվ խորեա*
 хромафинные клетки — *խրոմաֆինային բջիջներ*
 хронаксия — *խրոնակսիա (զրզուման սահմանը՝
 հոսանքի ներդրման թվան սեղումային
 նկատմամբ)*

Ц С

- Целевой невроз — նպատակային նեվրոզ
 центр — կենտրոն
 центральная нервная система — կենտրոնական
 ներվային համակարգութուն
 центробежные проводники — կենտրոնախույս
 հաղորդիչներ
 центростремительные проводники — կենտրոնա-
 ձիգ հաղորդիչներ
 центростремительный чувствительный нейрон —
 կենտրոնաձիգ զգայական նեվրոն
 цепаелость — փայտացածութուն, թմրածու-
 թյուն
 цепень — փայտանալ, անզգայանալ
 cervix — պարանոց, վիզ
 цервикальный — պարանոցային
 — ганглии — պ. հանգույցներ
 cerebellum — ուղեղիկ
 cerebellарный — ուղեղիկային
 церебральный, cerebralis — ուղեղային
 церебрастения — գլխուղեղի թուլութուն և
 դյուրագրգռութուն
 cerebropathia, церебропатия — ուղեղախտավո-
 րութուն, ցերեբրոպաթիա
 церебро-спинальный — ուղեղա-վողնուղեղային
 cerebrum — ուղեղ
 цефалалгия — գլխացավ

- цефалеа — ա. цефалалгия
 цефалит — ուղեղաապ
 цефалометрия — գլխաչափութուն
 цефалометр — գլխաչափիկ
 цефалотом — գլխահատ
 цефелоцеле — ուղեղաթափութուն, ուղեղացցում
 циклический — պարբերական, ցիկլիկական
 — ое течение — պարբերական ընթացք
 циклопия — ցիկլոպիա, միակնութուն
 циклотимия — ցիկլոթիմիա (տրամադրության
 պարբերական խախտում)
 циркулировать — շրջանառել
 циркуляция — շրջանառութուն
 циста, cystis — բուշտ, պարկ
 — мозга — ուղեղաբուշտ, ուղեղապարկ
 цистоплегия — միզապարկի պարալիզ
 цистоспазм — միզապարկի կարկամութուն

Ч

- Череп — գանգ
 черепной — գանգային
 — ая кость — գանգոսկր
 черепно-мозговой — գանգուղեղային, գլխուղե-
 ղային
 — ые нервы — գանգուղեղային ներվեր
 черная немочь — սևախտութուն
 четверохолмие — քառաբլուր
 чувственность — զգայականութուն

чувственный — զգայական
 чувствительность — զգայնություն
 чувствительный — զգայուն
 чувство — զգացմունք, զգայնություն
 чуждак — տարրերինակ մարդ
 чуждачество — տարրերինակություն

Ш Ш

Шепелявить — շշնջախոսել
 шепелявость — շշնջախոսություն
 шишковидная железа — ծայրածոն (բ-տ. Հ.)
 шок — շորշոփ, ցնցում, հարված
 — нервный — ներվացնցում
 щитовидная железа — վահանագեղձ

Э Е

Eiaculatio, эйакуляция — սերմնահոսություն,
 սերմնացայտում
 эйфория — եյֆորիա, լավ, բարձր տրամադրու-
 թյուն
 эквивалент — եկվիվալենտ, համարժեք
 эквивалент психический — հոգեկան համարժեք
 — висцеральный — ընդերային հ.
 экзальтация — խանդավառություն
 экзальтированный — խանդավառ
 экзогенный — եկզոգեն, արտածին
 экзогения — արտածինք
 экзокринная железа — արտազատուցքային գեղձ

экзофтальмус — եկզոֆտալմոս, արտակնություն,
 աչքերի դուրս ցցվելը, ակնաչովածություն
 эклампсия — եկլամպսիա, ցնցախտ
 экскрет — արտազատուցք
 экскреторный — արտազատուցքային, տ. экзо-
 кринная железа
 экскреция — տ. экскрет
 экссоз — արտոսկրուկ, եկզոսոտոզ
 exophthalmus, экзофтальмус — եկզոֆտալմոս
 эксперимент — փորձ
 экспериментальный — փորձնական
 эксперт — եկսպերտ, փորձագետ
 экспертиза — եկսպերտիզա, փորձագիտություն
 — судебная — դատական ե.
 экстаз — զմայլվածք, եքստազ
 extensio, экстензия — ձգում, պարզում, պարզել,
 ձգել
 экстракт — եկստրակտ, հանուկ
 экстрамедулярный — արտուղեղային
 экстрадуральный абсцесс — արտախոտենային,
 եկստրադուրալ թարախակույտ
 экстрапирамидные расстройства — արտաբուրգ-
 յան խանգարումներ
 эктодермальный — արտամաշկային
 экстероцепторы — արտընդունիչ, տ. поверхност-
 ная чувствительность
 экссесс — եկսսես, անժուժկալություն, սահմա-
 նազանցություն
 նեկրաբանական տերմիններ—6

- էլաստիչնո՞ւթ — առաձգականութիւն
 էլէկտրիզացիա — էլէկտրականացում
 էլէկտրիզացիա — ա. էլէկտրիզացիա
 էլէկտրիզացիա — էլէկտրականացնել
 էլէկտրոդ — էլէկտրոդ
 էլէկտրոտէրապիա — էլէկտրաբուժութիւն
 էմբոլիա — Էմբոլիա
 էմբրիոլոցիկական — սաղմարանական
 էմբրիոլոցիա — սաղմարանութիւն
 էմբրիոն — սաղմ
 էմբրիոնալ — սաղմնային
 էմոտիւն — հուզականութիւն
 էմոտիւն — հուզական
 էմոտիւնալ — ա. էմոտիւն
 էմոտիւնալ — հուզական, ա. էմոտիւն
 էմոտիւնալ նեւրոզ — Էմոտիւն, հուզական նեւրոզ, հուշերից առաջացած ն.
 էմոտիւն — հուշ, Էմոտիւն
 էնդոցենի — Էնդոցեն, ներածին
 էնդոցենի — ներածին, Էնդոցենի
 էնդոցենի յէլէզ — ներգատուցքային, Էնդոցենի յէլէզ
 — սիստէմա — ներգատուցքային համակարգութիւն
 enophthalmus, էնոփտալմուս, ներակնութիւն
 էնտերալցիա — աղեցավ, Էնտերալցիա, աղիքներէ ցավ

- էնտերոսպազմ — աղեկարկամութիւն
 enuresis, էնուրէզ — անմիզապահութիւն
 — nocturna — գիշերային անմիզապահութիւն
 էնցեփալիտ — ուղեղատապ, Էնցեփալիտ, ուղեղի բորբոքում
 — էտարցիկական — քնարեր ուղեղատապ, լետարցիկ Էնցեփալիտ
 էնցեփալոմալալցիա — ուղեղափոփկացում, ա. ramolitus c.
 էնցեփալուս, էնցեփալուս, էնցեփալոն — գանդուղեղ, գլխուղեղ
 էպիլէպտիկական մենինցիտ — համաճարակային պատենատապ
 էպիլէպտիկական էնցեփալիտ — համաճարակային ուղեղատապ
 էպիլէպսիա — էպիլէպսիա, ընկնալորութիւն, վերնոտութիւն
 — ցենուին — գենուին, ինքնածին էպիլէպսիա
 — Կոճեփլիկովյան էպիլէպսիա
 epilepsia continua — հարատեւ, անընդհատ, տևական էպիլէպսիա
 — minor — փոքր էպիլէպսիա
 — nocturna — գիշերային էպիլէպսիա
 — սիմպտոմատիկական — սիմպտոմատիկական, ախտանշանային էպիլէպսիա
 էպիլէպտիկական յէլէպտիկական — էպիլէպտիկական յէլէպտիկական

эротический — վաժաշտ, հեշտասեր, տուփական
 эррекция — եռեկցիա, ցիցք (գործ ե անվում
 penis-ի վերաբերմամբ)

эссенциальный — իսկական, ինքնակիր, եսեն-
 ցիալ

— ая эпилепсия — իսկական, ինքնակիր ե-
 պիլեպսիա

эстезиометр — զգալաչափիչ, եստեզիոմետր

этероман — եթերամոլ

этеромания — եթերամոլութուն

этиология — եթիոլոգիա, պատճառագիտութուն

эхо — արձագանք

эхолалия — եխոլալիա, բառակրկնութուն

эхопраксия — եխոպրակսիա, գործողության
 կրկնության

Ю Я

Ядерный — կորիզային

ядро — կորիզ

ювенильная форма мышечной атрофии — մը-
 կանային ապաճման պատենական ձևը

« Ազգային գրադարան

NL0271758

ԳՐԱԸ 2 Ռ.

6424

Неврологические термины

Составил доцент Г. ГРО

Гиз ССРА, Эривань, 1936